

بررسی تخصصی

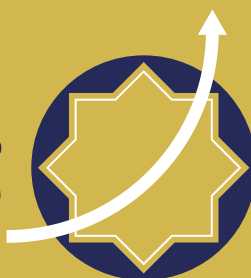
سیاست تعیین سقف قیمت

برای فروش دریایی نفت

و فرآورده‌های نفتی روسیه

خرداد ۱۴۰۲

مرکز تحلیل
راهبردی و بین الملل

باسمه تعالی

مقدمه

کشورهای عضو ائتلاف تحریم علیه روسیه پس از آغاز جنگ بین روسیه و اوکراین و از فوریه ۲۰۲۲، تحریم‌های مختلفی علیه روسیه اعمال کردند. این تحریم‌ها بر اقتصاد دنیا و کشورهای عضو ائتلاف تحریم نیز اثرات زیادی داشته است. افزایش قیمت انرژی و افزایش تورم از مهم‌ترین مشکلاتی است که در اثر تحریم روسیه ایجاد شده یا ممکن است در آینده ایجاد شود. در طول مدت اعمال تحریم‌ها، روسیه برای مقابله با اقدامات غرب، به سمت افزایش روابط اقتصادی و فروش نفت به سایر کشورها از جمله چین و هند رفته است. نکته‌ای که باعث شده روسیه در سال ۲۰۲۲ علی‌رغم تحریم نفتی، بتواند با استفاده از افزایش قیمت و افزایش فروش به کشورهایی نظیر هند و چین به ثبات نسبی اقتصادی برسد. شورای آتلانتیک در گزارشی در این رابطه می‌نویسد:

«در ۱۰۰ روز اول جنگ اوکراین، روسیه از فروش انرژی در بازار جهانی ۱۰۰ میلیارد دلار به دست آورده است که ۶۰ درصد آن مربوط به فروش نفت و فرآورده‌های نفتی بوده است. این درآمد راه نجات مالی ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور روسیه بوده و به ثبات اقتصاد روسیه در بحبوحه بحران کمک کرده است.»^۱

یکی از مهم‌ترین تحریم‌های غرب علیه روسیه، ششمین بسته تحریمی اتحادیه اروپا است که واردات دریایی نفت و فرآورده‌های نفتی از روسیه را از ۵ دسامبر سال ۲۰۲۲ و ۵ فوریه سال ۲۰۲۳ ممنوع می‌کند. این تحریم همچنین شامل ممنوعیت ارائه خدمات کشتیرانی، بیمه، حمل‌ونقل و خدمات مرتبط برای انتقال نفت و فرآورده نفتی روسیه به سایر کشورها نیز می‌شود. در ادامه اعضای گروه G7، پس از حدود ۲ ماه گفتگو، با توجه به نزدیک شدن موعد اجرایی شدن تحریم نفتی و فرآورده نفتی، برای کاهش اثرات این تحریم، کاهش قیمت انرژی و همچنین جلوگیری از افزایش درآمد نفتی روسیه، بر سر تعیین سقف قیمت برای خرید نفت روسیه و ایجاد معافیت در اعمال برخی تحریم‌ها با در نظر گرفتن سقف قیمت موافقت کردند. در بیانیه مشترک وزرای اقتصاد گروه G7 که روز ۲ سپتامبر ۲۰۲۲ توسط وزیر اقتصاد آلمان قرائت شد، آمده است:

«امروز ما قصد سیاسی مشترک خود را برای نهایی کردن و اجرای یک ممنوعیت جامع خدماتی که حمل‌ونقل دریایی نفت خام و فرآورده‌های نفتی روسیه را در سطح جهانی امکان پذیر می‌کند، تایید می‌کنیم. ارائه چنین خدماتی تنها در صورتی مجاز خواهد بود که نفت و فرآورده‌های نفتی با قیمت یا کمتر از قیمتی که توسط ائتلاف گسترده کشورهایی که به سقف قیمتی پایبند هستند، خریداری شود.»^۲

بنابراین سیاست تعیین سقف قیمت خرید نفت روسیه به عنوان یک سیاست تحریمی جدی کلید خورد. در این گزارش به بررسی ابعاد فنی این سیاست تحریمی می‌پردازیم.

۱. شورای آتلانتیک، آیا تعیین سقف قیمت می‌تواند روسیه را به راه بیورد؟ کارشناسان بحث می‌کنند، ۶ تیر ۱۴۰۱ (۲۷ جون ۲۰۲۰)

<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/can-price-caps-on-russian-oil-tame-the-kremlin-our-experts-debate/>

۲. G7 با سقف قیمت برای نفت روسیه به توافق رسید، ۱۱ شهریور ۱۴۰۱ (۲ سپتامبر ۲۰۲۲)

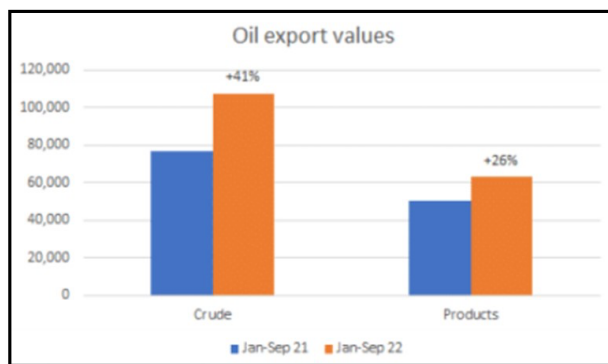
<https://www.dw.com/en/g-7-finance-ministers-agree-to-price-cap-on-russian-oil/a63004314->

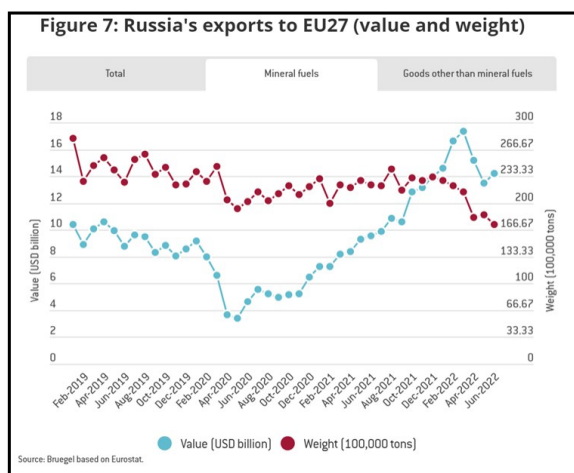
اثرات تحریم بر صادرات نفت روسیه قبل از ۵ دسامبر ۲۰۲۲

برخلاف انتظار، تحریم‌ها علیه روسیه تا پیش از ۵ دسامبر سال ۲۰۲۲ نتوانست درآمد نفتی روسیه را کاهش دهد. افزایش قیمت نفت و افزایش صادرات به کشورهایمانند چین و هند باعث شد تا کاهش صادرات به برخی کشورهای غربی تا حدی جبران شود. چنانکه براساس آمار منتشر شده تا ماه آگوست این انتظار این است که درآمد روسیه از صادرات انرژی در سال ۲۰۲۲ نسبت به سال ۲۰۲۱، به میزان ۳۸ درصد رشد داشته باشد.^۳

مقایسه درآمد صادرات نفت و فرآورده‌های نفتی روسیه از ژانویه تا سپتامبر ۲۰۲۲ در مقایسه با مدت مشابه سال ۲۰۲۱

این افزایش درآمد بیش از آنکه ناشی از افزایش صادرات باشد، ناشی از افزایش قیمت انرژی است. چنانکه آمارها نشان می‌دهد علی‌رغم کاهش حجم صادرات سوخت فسیلی روسیه به اروپا، درآمد ناشی از این صادرات افزایش پیدا کرده است.^۴

مقایسه حجم و درآمد صادراتی اروپا به کشورهای عضو اتحادیه اروپا

۳. به نظر می‌رسد درآمد روسیه از صادرات انرژی امسال ۳۸ درصد رشد کند - ۲۶ مرداد ۱۴۰۱ (۱۷ آگوست ۲۰۲۲)
<https://www.aljazeera.com/economy/17/8/2022/russia-sees-38-rise-in-energy-export-earnings-this-year-reuters#:~:text=Higher20%oil20%export20%volumes20%C20%coupled,seen20%by20%Reuters20%news20%agency.>

اندیشکده براگل، مازاد تجاری عظیم روسیه نشانه قدرت اقتصادی نیست - ۱۷ شهریور ۱۴۰۱ (۸ سپتامبر ۲۰۲۲)
<https://twitter.com/elinaribakova/status/1613358886156734464?s=20&t=0vWtNUG9JgQvNntChleu1w>

<https://www.bruegel.org/blog-post/russias-huge-trade-surplus-not-sign-economic-strength#:~:text=Russia20%has20%recorded20%a20%record,to20%the20%collapse20%of20%imports.>

از طرف دیگر بالا رفتن قیمت انرژی و همچنین اعمال تحریم بر شرکت‌های بیمه‌ای و کشتیرانی غربی که نفت روسیه را جابه‌جا می‌کنند، می‌تواند اقتصاد کشورهای غرب و اروپا را با رکود و تورم رو به رو کند و هزینه تحریم علیه روسیه و درگیری با این کشور را به خصوص در زمستان سال ۲۰۲۳ میلادی بسیار بالا ببرد. به نظر می‌رسد به همین دلیل کشورهای عضو ائتلاف تحریم علیه روسیه تا قبل از فرا رسیدن موعد ۵ دسامبر و احتمال افزایش قیمت ناشی از قطع صادرات نفت روسیه به اروپا، به اعمال سیاست سقف قیمت روی آوردند. بیانیه گروه G7 نیز به این موضوع اشاره می‌کند که این تصمیم با هدف ادامه همکاری برای تضمین امنیت انرژی و مقرون به صرفه بودن آن برای جهان و گروه G7 اتخاذ شده است.^۵

تحریم نفت و فرآورده‌های نفتی روسیه و خدمات مرتبط با آن

کشورهای کانادا، انگلستان و آمریکا واردات نفت از روسیه را قطع کرده یا اعلام کردند پایان سال ۲۰۲۲ واردات نفت از روسیه را قطع می‌کنند.^۶ در تاریخ ۳ جون ۲۰۲۲ نیز، اتحادیه اروپا علیه واردات دریایی نفت، فرآورده‌های نفتی و خدمات مرتبط با آن از جمله حمل‌ونقل و بیمه تحریم وضع کرد. براساس آن واردات نفت از روسیه به کشورهای عضو اتحادیه اروپا از طریق دریا از ۵ دسامبر ۲۰۲۲ ممنوع شد و کشورها تا آن تاریخ، فرصت تطبیق با شرایط را داشتند. همچنین از تاریخ ۵ فوریه ۲۰۲۳ این ممنوعیت به واردات فرآورده‌های نفتی نیز تسری پیدا کرد. البته برای کشورهایی مانند مجارستان، جمهوری چک و اسلواکی که با خط لوله نفت یا فرآورده وارد می‌کنند این تحریم اجرایی نمی‌شود. البته این کشورها بعد از گذشت ۸ ماه نباید نفت را به سایر کشورهای عضو بازفروش کنند. همچنین بلغارستان به دلیل شرایط خاص می‌تواند واردات نفت خام دریایی را تا پایان سال ۲۰۲۴ و کرواسی واردات فرآورده خاص را تا پایان سال ۲۰۲۳ ادامه دهد. اتحادیه اروپا ادعا دارد که این اقدامات در کنار عدم واردات داوطلبانه نفت از طریق خط لوله توسط آلمان و لهستان می‌تواند تا ۹۰ درصد واردات نفت اروپا از روسیه را کاهش دهد.^۷ اما ممنوعیت دیگری که اروپا و بسیاری از اعضای G7 از جمله آمریکا و انگلستان در مورد صادرات دریایی نفت و فرآورده نفتی روسیه وضع کرد، ممنوعیت ارائه خدمات از جمله خدمات بیمه‌ای، بیمه اتکایی، خدمات مالی و مبادله‌ای، خدمات حمل‌ونقل، خدمات ثبت و ارائه پرچم و تبادل کشتی به کشتی توسط شرکت‌های کشورشان برای صادرات نفت و فرآورده نفتی روسیه به کشورهای ثالث^۸ است.^۹

۵. رهبران گروه G7 از تصمیم خود در مورد اعمال سقف قیمتی برای نفت روسیه طفره می‌روند - ۱۹ مهر ۱۴۰۱ (۱۱ اکتبر ۲۰۲۲)

<https://www.theguardian.com/world/2022/oct/11/g-7leaders-dodge-decision-on-imposing-price-cap-on-russian-oil>

۶. سقف قیمت نفت روسیه: مکانیسم و پیامدهای آن - ۲۴ شهریور ۱۴۰۱ (۱۵ سپتامبر ۲۰۲۲)

<https://valdaiclub.com/a/highlights/price-cap-on-russian-oil-the-mechanism/>

۷. اتحادیه اروپا نفت روسیه را ممنوع کرد - ۱۸ خرداد ۱۴۰۱ (۸ جون ۲۰۲۲)

<https://www.csis.org/analysis/european-union-imposes-partial-ban-russian-oil#:~:text=The20%Europan20%Union20%has20%imposed,for20%oil20%exports%20from20%Russia.>

۸. کشورهایی که شامل ائتلاف تحریم علیه روسیه نمی‌شوند.

۹. براساس دستور اجرایی ۱۴۰۷۱ آمریکا و همچنین تصمیم ۳ جون ۲۰۲۲ اتحادیه اروپا و پیروی انگلستان از آن

اقدامی که در تلاش است، صادرات نفت و فرآورده نفتی روسیه به سایر کشورها را نیز تحت تاثیر قرار دهد. چراکه شرکت‌های بیمه‌ای و حمل‌ونقل اروپا نقش بالایی در حمل‌ونقل دنیا دارند. چنانکه براساس تخمین کشورهای عضو G7، میزان ۹۵ درصد از ناوگان نفتکش‌های جهانی تحت پوشش بیمه‌های کشتیرانی در کشورهای G7، یعنی کانادا، فرانسه، آلمان، ایتالیا، ژاپن، انگلستان و ایالات متحده و سایر کشورهای اروپایی هستند. عدم ارائه خدمات بیمه‌ای می‌تواند تجارت نفت روسیه را با مشکل رو به رو کند.^{۱۰} از طرف دیگر تعداد نفتکش‌های روسیه نیز برای جا به جایی نفت این کشور کافی نیستند. بنیاد کارنگی در گزارشی بیان می‌کند که روسیه برای جابه‌جایی نفت خود به ۲۰۰ نفتکش نیاز دارد، درحالی که بزرگ‌ترین شرکت کشتیرانی روسی در سال ۲۰۲۱ تعداد ۵۱ نفتکش در اختیار داشته و روسیه برای حمل محموله‌های خود نیاز به نفتکش از سایر کشورها دارد و افزایش تعداد نفتکش‌ها به ۲۰۰ نفتکش نیاز به حدود ۱٫۵ تا ۲٫۵ میلیارد دلار هزینه دارد.^{۱۱} شواهد نیز نشان می‌دهد بسیاری از محموله‌های حمل شده از بنادر روسیه از زمان شروع جنگ اوکراین نیز از طریق شرکت‌های اروپایی بوده است. از ۲۴ فوریه تا ۳۱ آگوست ۲۰۲۲، کشتی‌های مرتبط با اروپا ۱۵۰۰ سفر از بنادر روسیه برای حمل نفت، گاز و زغال سنگ انجام داده‌اند که عمدتاً نیز تحت بیمه شرکت‌های اروپایی بوده‌اند. به طوری که بیمه حدود ۸۰ درصد محموله‌ها توسط شرکت‌های اروپایی در انگلستان، نورث، سوئد و لوکزامبورگ فعال شده‌اند.^{۱۲} بنابراین ممنوعیت ارائه این خدمات برای فروش نفت روسیه به سایر کشورها نیز می‌تواند برای روسیه مشکلاتی را ایجاد کند. سیاست سقف قیمت نیز با تکیه بر همین موضوع طرح‌ریزی شده است.

نحوه اجرای سیاست سقف قیمت

سیاست سقف قیمت از ۵ دسامبر ۲۰۲۲ برای صادرات نفت دریایی روسیه و از ۵ فوریه ۲۰۲۳ برای صادرات فرآورده نفتی روسیه اعمال شد. براساس این سیاست از ۵ دسامبر ۲۰۲۲ ارائه خدمات بیمه، بیمه اتکایی، خدمات مالی و مبادله‌ای، خدمات ثبت و تامین پرچم، خدمات حمل‌ونقل و تبادل کشتی به کشتی توسط شرکت‌های عضو ائتلاف تحریم، از جمله آمریکا، انگلستان، استرالیا و اتحادیه اروپا برای صادرات نفت دریایی روسیه به کشورهای ثالث تنها در صورتی مجاز خواهد بود که کشورهای خریدار، نفت را به قیمتی کمتر از قیمت تعیین شده توسط ائتلاف تحریم خریداری کنند.

۱۰. تحریم‌های اتحادیه اروپا همچنان به نیمی از محموله‌های نفت روسیه اجازه بیمه می‌دهد - ۲۲ مهر ۱۴۰۱ (۱۴ اکتبر ۲۰۲۲)

<https://www.investigate-europe.eu/en/2022/eu-sanctions-will-still-allow-half-of-european-insured-russian-oil-shipments/>

رهبران گروه ۷ از تصمیم خود در مورد اعمال سقف قیمتی برای نفت روسیه طفره می‌روند - ۱۹ مهر ۱۴۰۱ (۱۱ اکتبر ۲۰۲۲)

<https://www.theguardian.com/world/2022/oct/11/g-7leaders-dodge-decision-on-imposing-price-cap-on-russian-oil>

یک دوست نیازمند واقعاً یک دوست است؟ روابط انرژی چین و روسیه در پی جنگ در اوکراین - ۲۴ شهریور ۱۴۰۱ (۱۵ سپتامبر ۲۰۲۲)

https://jia.sipa.columbia.edu/online-articles/friend-need-friend-indeed-china-russia-energy-relations-wake-war-ukraine#_ftn23

۱۱. طرح سقف قیمت جبهه جدیدی را در درگیری روسیه و غرب باز خواهد کرد - ۲۸ مهر ۱۴۰۱ (۲۰ اکتبر ۲۰۲۲)

<https://carnegieendowment.org/politika/88211>

۱۲. تحریم‌های اتحادیه اروپا همچنان به نیمی از محموله‌های نفت روسیه اجازه بیمه می‌دهد - ۲۲ مهر ۱۴۰۱ (۱۴ اکتبر ۲۰۲۲)

<https://www.investigate-europe.eu/en/2022/eu-sanctions-will-still-allow-half-of-european-insured-russian-oil-shipments/>

موضوعی که در بیانیه وزرای اقتصادی G7 به آن پرداخته شده است. همچنین وزیر خزانهداری آمریکا سقف قیمت مجاز خرید نفت روسیه را در محدوده‌ای نزدیک به هر بشکه ۶۰ دلار اعلام کرد.^{۱۳} در تاریخ ۳ دسامبر نیز اتحادیه اروپا علی‌رغم برخی مخالفت‌ها نسبت به بالا بودن این قیمت توسط برخی کشورها از جمله لهستان، با قیمت ۶۰ دلار موافقت کرد و این قیمت به عنوان سقف قیمت مشخص شد.^{۱۴} در مورد فرآورده‌های نفتی نیز، براساس بیانیه G7، استرالیا و اتحادیه اروپا در مورد اعمال سیاست سقف قیمت برای انتقال دریایی فرآورده‌های نفتی از مبدا روسیه توسط شرکت‌های عضو ائتلاف تحریم برای صادرات به کشورهای ثالث دو قیمت اعلام شد. براین اساس سقف قیمت برای محصولات نزدیک به قیمت نفت مانند گازوئیل، نفت سفید و بنزین ۱۰۰ دلار به ازای هر بشکه و برای محصولات کمتر از نفت مانند نفت کوره قیمت ۴۵ دلار تعیین شد.^{۱۵} البته در مورد فرآورده‌های نفتی، این محدودیت صرفاً شامل فرآورده‌هایی می‌شود که مستقیماً از روسیه به صورت دریایی حمل و نقل می‌شود. اما فرآورده‌های نفتی که در پالایشگاه‌های سایر کشورها از نفت خام روسیه تولید می‌شود شامل محدودیت‌های سقف قیمت نمی‌شود.^{۱۶}

در واقع اروپا و اعضای G7 در تلاش هستند تا براساس سلطه خود بر نظام بیمه‌ای و حمل‌ونقل هم عرضه نفت روسیه را در بازار نگه دارند هم قیمت انرژی را کاهش دهند. چراکه بسیاری از محموله‌های نفت روسیه از بیمه یا نفتکش شرکت‌های اروپایی استفاده می‌کنند. علاوه بر این کشورهای غربی معتقدند این اقدام به نفع همه کشورها به جز روسیه است. بنیاد کارنگی در گزارش خود مدعی است کاهش قیمت نفت علاوه بر اینکه به نفع کشورهای غربی است، به نفع چین و هند نیز می‌باشد. گزارش این بنیاد همچنین مدعی است کاهش قیمت می‌تواند به نفع کشورهای مانند عربستان و امارات باشد چراکه باعث می‌شود کشورهای اروپایی دچار رکود نشوند و تقاضای برای خرید نفت بیشتری داشته باشند.^{۱۷} والی آدیامو قائم مقام وزارت خزانهداری آمریکا هم در این زمینه می‌گوید:

«سقف قیمت یک انگیزه اقتصادی واضح برای فروش تحت سقف ایجاد می‌کند.»^{۱۸}

۱۳. یلن گفت سقف قیمت ۶۰ دلار به مسکو نیز اجازه کسب سود می‌دهد - ۲۱ مهر ۱۴۰۱ (۱۳ اکتبر ۲۰۲۲)

<https://www.reuters.com/markets/europe/yellen-says-russian-oil-price-cap-60-range-would-allow-moscow-some-profit12-10-2022/>

۱۴. G7 قیمت ۶۰ دلار را به عنوان سقف قیمت برای نفت روسیه تعیین کرد - ۱۸ آذر ۱۴۰۱ (۹ دسامبر ۲۰۲۲)

<https://sanctionsnews.bakermckenzie.com/g-7sets-price-cap-for-russian-oil-at-usd-60-per-barrel/#:~:text=On20%December2%203%2%2022%20%G7,or20%are20%exported20%from20%Russia.>

۱۵. بیانیه G7 و استرالیا در مورد سقف قیمت محصولات نفتی دریایی با منشأ روسیه - ۱۵ بهمن ۱۴۰۱ (۴ فوریه ۲۰۲۳)

<https://www.canada.ca/en/department-finance/news/02/2023/statement-of-the-g-7and-australia-on-price-caps-for-seaborne-russian-origin-petroleum-products.html>

۱۶. راهنمای OFAC در مورد اجرای سیاست سقف قیمت، برای نفت خام و فرآورده‌های نفتی دریایی با منشأ فدراسیون روسیه - ۱۴ بهمن ۱۴۰۱ (۳ فوریه ۲۰۲۳)

<https://ofac.treasury.gov/media/931036/download?inline>

۱۷. طرح سقف قیمت جبهه جدیدی را در درگیری روسیه و غرب باز خواهد کرد - ۲۸ مهر ۱۴۰۱ (۲۰ اکتبر ۲۰۲۲)

<https://carnegieendowment.org/politika/88211>

۱۸. چه قیمتی مناسب است؟ چرا تحریم نفت روسیه پیچیده است؟ - ۲۵ آذر ۱۴۰۱ (۱۶ دسامبر ۲۰۲۲)

<https://www.nytimes.com/16/09/2022/business/russian-oil-price-cap.html#:~:text=Before20%the20%war20%and20%the,are20%around20%2440%20%per20%barrel.>

نکته مهم در این سیاست ایجاد نوعی هم‌پوشانی بین اهداف غرب و کشورهای همکاری کننده با روسیه است. چنانکه این سیاست از یک سو سعی دارد قیمت نفت را کاهش دهد، شرکت‌های غربی را از رکود خارج کند و درآمدهای نفتی روسیه را کاهش دهد. از سوی دیگر کشورهای خریدار نفت از روسیه را ترغیب می‌کند تا با توجه به اهمیت و نقش نظام حمل‌ونقل و بیمه اروپا نفت را با قیمت کمتری از روسیه خریداری کنند. به همین دلیل ادوارد فیشرمن، محقق ارشد مرکز سیاست انرژی جهانی در دانشگاه کلمبیا، می‌گوید:

«سقف قیمت می‌تواند کارساز باشد، زیرا انگیزه‌هایی که ایجاد می‌کند، اکثر خریداران، فروشندگان و

تسهیل‌کننده‌های معاملات نفتی را در راستای انطباق قرار می‌دهد.»^{۱۹}

نیویورک تایمز نیز این موارد را از عوامل موفقیت سیاست سقف می‌داند و می‌گوید حتی اگر این سیاست نتواند کشورهایی مانند چین و هند را وادار به پیروی کند، اما باعث افزایش قدرت چانه‌زنی آنها در مقابل روسیه و کاهش قیمت نفت می‌شود.^{۲۰}

از نظر فنی نیز این سیاست مبتنی بر تحریم اولیه وضع شده و هر کشور عضو ائتلاف صرفاً شرکت‌ها، کشتی‌ها و موسسات کشور خود را در صورت ارائه خدمات برای حمل‌ونقل دریایی نفت روسیه به کشورهای ثالث^{۲۱} برای قیمت بالاتر از ۶۰ دلار در هر بشکه نفت و یا ۱۰۰ دلار برای فرآورده نفتی هدف جریمه قرار می‌دهد. برای انطباق خدمات‌دهندگان با این سیاست، هم آمریکا هم اتحادیه اروپا سطوح مختلفی تعیین کرده‌اند تا هر حوزه خدمات‌دهنده از فروش نفت روسیه پایین‌تر از قیمت تعیین شده اطمینان حاصل کند. به طور مثال تاجران، واسطه‌گران و خدمات‌دهندگانی که مستقیماً به عنوان خریدار یا فروشنده نفت روسیه اقدام می‌کنند به عنوان گروه اول هدف باید اسناد اصلی، فاکتورها و... را حفظ کنند تا در صورت لزوم برای تحریم نشدن یا ادامه اخذ خدمات از شرکت‌های اروپایی و آمریکایی ارائه کنند. در مورد موسسات مالی و گمرک‌ها به عنوان گروه دوم نیز آورده شده که باید تلاش کنند اسناد خرید پایین‌تر از قیمت را به دست آورند و در غیرصورت باید اسناد مشخصی از خریداران دریافت کنند. دسته سوم که بیمه‌ها، مدیران کشتی‌ها و ثبت پرچم هستند نیز باید اسناد مشخص از خریداران دریافت کنند تا مشخص شود ارائه خدمات برای فروش نفت روسیه کمتر از سقف تعیین شده بوده است. بنابراین راهنمای اتحادیه اروپا و آمریکا سعی کرده با دسته‌بندی شرکت‌ها و موسسات کمی بررسی قیمت را تسهیل کند.^{۲۲}

۱۹. چه قیمتی مناسب است؟ چرا تحریم نفت روسیه پیچیده است؟-۲۵ آذر ۱۴۰۱ (۱۶ دسامبر ۲۰۲۲)

<https://www.nytimes.com/16/09/2022/business/russian-oil-price-cap.html#:~:text=Before20%the20%war20%and20%the,are20%around20%2440%20%per20%barrel.>

۲۰. چه قیمتی مناسب است؟ چرا تحریم نفت روسیه پیچیده است؟-۲۵ آذر ۱۴۰۱ (۱۶ دسامبر ۲۰۲۲)

<https://www.nytimes.com/16/09/2022/business/russian-oil-price-cap.html#:~:text=Before20%the20%war20%and20%the,are20%around20%2440%20%per20%barrel.>

۲۱. غیر از ائتلاف تحریم

۲۲. راهنمای اجرای سیاست سقف قیمت، برای نفت خام و فرآورده های نفتی دریایی با منشاء فدراسیون روسیه-۱۴ بهمن ۱۴۰۱ (۳ فوریه ۲۰۲۳)

https://finance.ec.europa.eu/system/files/12-2022/guidance-russian-oil-price-cap_en_0.pdf

https://home.treasury.gov/system/files/126/price_cap_policy_guidance_11222022.pdf

Category	Actors	Requirement to be afforded safe harbor	Examples of information or documentation	Recommendations for risk-based measures for compliance
Tier 1 — Actors with direct access to price information	Commodities brokers/traders	Retain price information and provide information/attestation to Tier 2 or Tier 3, as needed	Invoices, contracts, receipts/proof of payment	Updating terms and conditions of contracts, updating invoice structure to include itemized price for oil purchase (excluding shipping, freight, customs, and insurance costs), providing guidance to staff
Tier 2 — Actors sometimes able to request price information	Financial institutions providing trade finance, customs brokers, ship/vessel agents	Request and retain price information (to the extent practicable) or attestation from Tier 1 or customer/counterparty (when direct receipt of price information is not practicable)	Invoices, contracts, receipts/proof of payment; price cap attestation	Providing guidance to trade finance department/relationship managers/compliance staff, updating requests for information (RFIs) or sanctions questionnaire templates
Tier 3 — Actors without direct access to price information	Insurers, reinsurers, P&I clubs, ship owners/carriers, flagging registries	Receive attestation from Tier 1 or Tier 2 or customer/counterparty regarding compliance with the price cap	Sanctions exclusion clause within policy, clause within policy that excludes coverage for activities related to the maritime transport of Russian oil purchased above the price cap, price cap attestation	Updating policies and terms and conditions, providing guidance to staff

جدول تقسیم‌بندی خدمات‌دهندگان مختلف برای اطمینان از اجرای سیاست سقف قیمت در راهنمای آمریکا و اتحادیه اروپا

در مورد تعیین قیمت ۶۰ دلار نیز، خزانه‌داری آمریکا هدف از تعیین این قیمت را ایجاد انگیزه برای روسیه و خریداران نفت این کشور برای حفظ جریان نفت روسیه در بازار بعد از اعمال تحریم اتحادیه اروپا بیان می‌کند. چنانکه خزانه‌داری آمریکا پس از نهایی شدن قیمت ۶۰ دلار در گزاره‌برگ^{۲۳} خود می‌نویسد:

«سطح سقف قیمت، ۶۰ دلار در هر بشکه، به اندازه کافی بالا تعیین شده است تا انگیزه اقتصادی

واضحی برای روسیه برای ادامه فروش نفت در بازارهای جهانی حفظ کند. این قیمت در سطحی تعیین شده است که روسیه از لحاظ تاریخی پذیرفته است. این قیمت بالاتر از هزینه تولید آن و قابل مقایسه با قیمت‌هایی است که روسیه قبل از جنگ با اوکراین نفت به فروش می‌رساند.»^{۲۴}

بنابراین از ۵ دسامبر ۲۰۲۲، همزمان با اعمال تحریم‌های نفتی اروپا علیه روسیه، سیاست سقف قیمت با سازوکار و قیمت گفته شده به اجرا در آمد. براساس تصمیم اتحادیه اروپا این قیمت باید هر دو ماه مورد بازنگری قرار گیرد و در صورت لزوم کاهش یابد، اما تاکنون در بازنگری‌های بعدی از جمله بازنگری نیمه مارس ۲۰۲۳ نیز علی‌رغم مخالفت برخی کشورهای اروپایی و تقاضا برای کاهش آن قیمت تغییری نکرده، به خصوص که آمریکا و سایر اعضای G7 همچنان بر قیمت ۶۰ دلار تاکید دارند.^{۲۵}

۲۳. FACT SHEET

۲۴. محدود کردن درآمدهای کرملین و تثبیت عرضه جهانی انرژی با سقف قیمت نفت روسیه - ۱۱ آذر ۱۴۰۱ (۲ دسامبر ۲۰۲۲)

<https://home.treasury.gov/news/press-releases/fy1141>

۲۵. ائتلاف G7 سقف قیمت نفت روسیه را ۶۰ دلار در هر بشکه نگه می‌دارد - ۲۸ فروردین ۱۴۰۱ (۱۷ آوریل ۲۰۲۳)

<https://www.reuters.com/markets/commodities/g-7-coalition-keep-russian-oil-price-cap-60-per-barrel-source17-04-2023/>

ابهامات در موفقیت سیاست سقف قیمت

روسیه اعلام کرده است که به کشورهایی که به این سیاست پایبند باشند نفت به فروش نمی‌رساند.^{۲۶} بنابراین تلاش برای تطبیق کشورها با ایجاد سیاست سقف قیمت در کوتاه مدت می‌تواند باعث ایجاد اختلال در بازار انرژی و افزایش قیمت شود. همچنین، اجرای این طرح در بلند مدت نیز با چالش‌های زیادی همراه است که مهم‌ترین آن شامل موارد زیر است:

- اجرای این طرح، می‌تواند روسیه را با حجم بالای صادرات نفت و وابستگی اقتصادی بسیاری از کشورها به روسیه، مانند ایران به سمت روش‌هایی سوق دهد که جدا از سیستم مالی بین‌المللی است. چنانکه بسیاری از جمله گزارش مرکز مطالعات استراتژی و بین‌الملل (CSIS) و همچنین گزارش گروه بررسی اروپای در حال تغییر بیان می‌کند این سیاست می‌تواند باعث رفتن روسیه به سمت دور زدن تحریم‌ها، استفاده از روش‌های چین و هند برای دور زدن تحریم ایران و ونزوئلا، فروش کشتی به کشتی و استفاده از ناوگان یا خدمات بیمه‌ای سایر کشورها شود.^{۲۷}

- راهنمای منتشر شده از سوی وزارت خزانه‌داری آمریکا، نشان می‌دهد که ارائه هرگونه خدمات از سوی آمریکا و آمریکایی‌ها یا ذیل نظام مالی آمریکا باید در سقف قیمت تعیین شده باشد. این موضوع توسط اروپا نیز مطرح شده است. اقدامی که می‌تواند به طور کامل روسیه را نظام مالی بین‌المللی و دلار فاصله دهد. روسیه می‌تواند با ایجاد ناوگان حمل‌ونقل و بیمه به صورت مستقل و خارج از چارچوب رسمی، به طور کل از نظام مالی اروپا و آمریکا فاصله بگیرد. این موضوع عملاً باعث کاهش کارآمدی تحریم‌ها در بلندمدت می‌شود. چنانکه اندیشکده باشگاه گفتگو والدیا در روسیه در واکنش به سیاست سقف قیمت این پیشنهاد را مطرح می‌کند و می‌نویسد:

«زمان آن فرا رسیده است که روسیه به فکر تطبیق با محدودیت‌های غربی، از جمله توسعه ناوگان نفتکش‌های خود و کنار گذاشتن دلار آمریکا در معاملات نفتی باشد. این وظیفه اصلی تجارت خارجی روسیه در

شرایط سیاسی جدید است.»^{۲۸}

۲۶. کرملین به غرب درباره انتقام‌گیری از سقف قیمت نفت G7 هشدار داد- ۱۴ شهریور ۱۴۰۱ (۵ سپتامبر ۲۰۲۲)

<https://www.reuters.com/markets/europe/kremlin-warns-west-retaliation-over-g-7oil-price-cap05-09-2022/>

۲۷. تحریم‌های اتحادیه اروپا همچنان به نیمی از محموله‌های نفت روسیه اجازه بیمه می‌دهد- ۲۲ مهر ۱۴۰۱ (۱۴ اکتبر ۲۰۲۲)

<https://www.investigate-europe.eu/en/2022/eu-sanctions-will-still-allow-half-of-european-insured-russian-oil-shipments/>

چالش بزرگ سیاست سقف قیمت- ۱۸ شهریور ۱۴۰۱ (۹ سپتامبر ۲۰۲۲)

<https://www.csis.org/analysis/big-challenges-russian-oil-price-cap>

<https://medium.com/@newseasy/the-risk-of-price-capping-the-russian-oil20-ec65631d80>

۲۸. سقف قیمت نفت روسیه: مکانیسم و پیامدهای آن- ۲۴ شهریور ۱۴۰۱ (۱۵ سپتامبر ۲۰۲۲)

<https://valdaiclub.com/a/highlights/price-cap-on-russian-oil-the-mechanism/>

• همچنین اندیشکده باشگاه گفتگو والدیا می‌نویسد اعمال سیاست سقف قیمت یا کاهش قیمت نفت روسیه، باعث افزایش تقاضا برای خرید نفت روسیه در سراسر جهان می‌شود. این موضوع هم درآمد نفتی روسیه را افزایش می‌دهد. هم باعث می‌شود تا خریداران نفت در اروپا که به علت تحریم از خرید نفت روسیه محروم هستند، مجبور شوند نفت کشورهای دیگر را با قیمت بالاتر خریداری کنند. این موضوع از یک سو باعث کاهش رقابت‌پذیری کشورهای غربی در مقابل رقبای آسیایی است. از سوی دیگر چنانکه مرکز مطالعات استراتژی و بین‌الملل می‌گوید باعث ایجاد شکاف قیمتی بین قیمت جهانی نفت و سقف تعیین شده برای نفت روسیه می‌شود که فرصت بسیاری را برای دلان نفتی ایجاد می‌کند.^{۲۹}

• علاوه بر این بسیاری از کشورهای فروشنده نفت اگرچه از افزایش فروش و کاهش رکود استقبال می‌کنند، اما به کاهش قیمت زیاد نیز راضی نیستند. به خصوص که با کاهش قیمت نفت روسیه و ایجاد سیاست سقف قیمت، مشتریان غیراروپایی، ممکن است چانه زنی برای کمتر کردن هرچه بیشتر قیمت را در دستور کار قرار دهند.

• چالش دیگر این سیاست نحوه اجرای آن است. این طرح از همه بازیگران زنجیره خدمات حمل‌ونقل می‌خواهد که اسنادی را به دست آورند که نشان دهد نفتی که در حمل‌ونقل یا بیمه آنها مشارکت دارند، در قیمت مجاز خریداری شده است.^{۳۰} این موضوع در اجرا می‌تواند دچار چالش شود. برخی استدلال می‌کنند که ممکن است نفت به قیمت دیگری فروش رود اما اسناد قیمت متفاوتی را بیان کنند.^{۳۱} به همین دلیل مای روسنر، یکی از فعالان سازمان غیردولتی Global Witness، می‌گوید:

«این سقف یکی از پیچیده‌ترین تحریم‌هایی است که تاکنون انجام شده است. اگر اتحادیه اروپا به جای سرمایه‌گذاری در اجرای قانون، به صداقت بیمه‌گران و شرکت‌های کشتیرانی تکیه کند، شکست خواهد

خورد.»^{۳۲}

۲۹. سقف قیمت نفت روسیه: مکانیسم و پیامدهای آن - ۲۴ شهریور ۱۴۰۱ (۱۵ سپتامبر ۲۰۲۲)

<https://valdaiclub.com/a/highlights/price-cap-on-russian-oil-the-mechanism/>

چالش بزرگ سیاست سقف قیمت - ۱۸ شهریور ۱۴۰۱ (۹ سپتامبر ۲۰۲۲)

<https://www.csis.org/analysis/big-challenges-russian-oil-price-cap>

۳۰. تحریم‌های اتحادیه اروپا همچنان به نیمی از محموله‌های نفت روسیه اجازه بیمه می‌دهد - ۲۲ مهر ۱۴۰۱ (۱۴ اکتبر ۲۰۲۲)

<https://www.investigate-europe.eu/en/2022/eu-sanctions-will-still-allow-half-of-european-insured-russian-oil-shipments/>

۳۱. چالش بزرگ سیاست سقف قیمت - ۱۸ شهریور ۱۴۰۱ (۹ سپتامبر ۲۰۲۲)

<https://www.csis.org/analysis/big-challenges-russian-oil-price-cap>

۳۲. تحریم‌های اتحادیه اروپا همچنان به نیمی از محموله‌های نفت روسیه اجازه بیمه می‌دهد - ۲۲ مهر ۱۴۰۱ (۱۴ اکتبر ۲۰۲۲)

<https://www.investigate-europe.eu/en/2022/eu-sanctions-will-still-allow-half-of-european-insured-russian-oil-shipments/>

• این طرح اگرچه سعی کرده با استفاده از اهرم بیمه، کشتیرانی و خدمات دریایی ابزاری را برای چانه‌زنی در اختیار خریداران عمده نفت و فرآورده نفتی روسیه از جمله چین، هند و ترکیه قرار دهد، اما خرید نفت بالاتر از سقف قیمت توسط این کشورها، شامل تحریم‌های ثانویه نمی‌شود و در صورت استفاده روسیه از بیمه و کشتی‌های کشورهای غیر از ائتلاف تحریم می‌تواند بالاتر از سقف قیمت نفت خود را به فروش برساند. بنیاد دفاع از دموکراسی‌ها درباره این موضوع می‌نویسد:

«دولت بایدن استفاده از تحریم‌های ثانویه را رد کرد. در همین حال، مسکو و مشتریانش جایگزین

هایی را برای بیمه غربی، بیمه اتکایی، حمل‌ونقل و سایر خدمات دنبال کرده اند.»^{۳۳}

• در مورد قیمت تعیین شده ۶۰ دلار نیز، بسیاری از آن را قیمتی بالا و نزدیک به قیمت فروش با تخفیف نفت روسیه به مشتریان خود می‌دانند، که باعث نمی‌شود درآمد روسیه از فروش نفت کاهش چشمگیری یابد. فارن پالسی در گزارشی بیان می‌کند که غرب نمی‌تواند هم کاهش درآمد روسیه را بخواهد هم بخواهد تزریق نفت روسیه به بازار ادامه داشته باشد.^{۳۴} در حالی که تعیین قیمت ۶۰ دلار باعث می‌شود جریان نفت روسیه پایدار باشد و فروش نفت و درآمد این کشور کاهش چندانی نیابد.

• در مورد فرآورده‌های نفتی نیز ابهامی جدا وجود دارد. فرآورده‌های نفتی شامل محصولات متنوعی خواهد بود و اعمال این سیاست بر آنها دشواتر. ضمن اینکه کاهش عرض بنزین یا گازوئیل می‌تواند اثرات بسیاری زیاد و فوری در بازار ایجاد کند. چنانکه یلن وزیر خزانه‌داری آمریکا در این زمینه می‌گوید:

«با توجه به گستره محصولات پالایش شده مختلف و ساختار قیمت و اهمیت تضمین تداوم عرضه

گازوئیل روسیه به بازار، تعیین سقف قیمت فرآورده‌های نفتی «پیچیده‌تر» از نفت خام است.»^{۳۵}

نتایج اعمال تحریم‌های اروپا و اجرای سیاست سقف قیمت

سیاست سقف قیمت و تحریم نفتی اتحادیه اروپا علیه روسیه، هر دو با هم از ۵ دسامبر ۲۰۲۲ اجرایی شد. سیاست سقف قیمت و تحریم فرآورده‌های نفتی نیز از ۵ فوریه ۲۰۲۳ به اجرا رسید. که نتایج متعددی در پی داشته است.

۳۳. ایرادات اساسی سقف قیمت نفت-۲۵ آذر ۱۴۰۱ (۱۶ دسامبر ۲۰۲۲)

<https://www.fdd.org/analysis/16/12/2022/key-flaws-russia-oil-price-cap/>

۳۴. ایرادات اساسی سقف قیمت نفت-۲۵ آذر ۱۴۰۱ (۱۶ دسامبر ۲۰۲۲)

<https://www.fdd.org/analysis/16/12/2022/key-flaws-russia-oil-price-cap/>

۳۵. یلن می‌گوید تنظیم سقف قیمت بر فرآورده‌های نفتی پیچیده است-۱ بهمن ۱۴۰۱ (۲۱ ژانویه ۲۰۲۳)

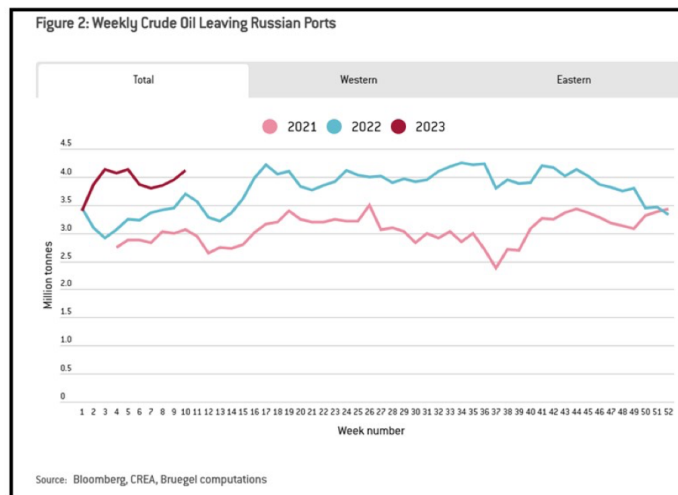
<https://www.reuters.com/business/energy/yellen-says-setting-price-caps-russian-refined-oil-products-complicated21-01-2023/>

با گذشت یک ماه از اعمال تحریم نفتی و سیاست سقف قیمت، صادرات و درآمد صادراتی روسیه انرژی کاهش یافته. چنانکه کپلر در ارزیابی خود نشان می‌دهد که برای اولین بار در ژانویه سال ۲۰۲۳ صادرات دریایی نفت روسیه به کمتر از ۳ میلیون بشکه در روز رسیده و از ۳٫۰۵ بشکه در روز در نوامبر ۲۰۲۲ به ۲٫۷۹ میلیون بشکه در روز در دسامبر ۲۰۲۲ رسید.^{۳۶}

مرکز تحقیقات انرژی و هوای پاک (CREA)^{۳۷} که مورد استناد بسیاری از منابع اروپایی است نیز، براساس برآورد یک‌ماهه از اعمال تحریم و سیاست سقف قیمت، بیان می‌کند که اجرای این دو اقدام باعث کاهش روزانه حدود ۱۶۰ میلیون یورو، از درآمد صادرات سوخت‌های فسیلی روسیه شده است. به گونه‌ای که درآمد روزانه حاصل از صادرات سوخت‌های فسیلی روسیه از ۷۹۵ میلیون یورو در روز در فاصله بین سپتامبر تا نوامبر به ۶۴۰ میلیون یورو در دسامبر رسیده است.^{۳۸} اما با گذر زمان صادرات نفت روسیه دریایی روسیه احیا شد. چنانکه در مارس ۲۰۲۳، صادرات نفت روسیه تقریباً به سطح قبل از اعمال سقف قیمت رسید. به نحوی که براساس آمار اندیشکده بروگل در ۸ هفته ابتدایی سال ۲۰۲۳، حجم صادرات نفت خام روسیه از مدت مشابه سال ۲۰۲۲ و ۲۰۲۱ پیشی گرفت.^{۳۹} در مورد صادرات فرآورده‌های نفتی نیز چنانکه آمار نشان می‌دهد، مجموع حجم صادرات انواع فرآورده‌های کاهش قابل توجهی نداشته است.^{۴۰}

آمار هفتگی خروج نفت خام از بندرهای روسیه

۳۶. صادرات نفت خام روسیه از طریق دریا کاهش یافته است-۱۹ دی ۱۴۰۱ (۹ ژانویه ۲۰۲۳)

<https://www.aa.com.tr/en/economy/russias-seaborne-crude-oil-exports-down-9-in-1-st-month-of-price-cap/#2786726>

۳۷. Centre for Research on Energy and Clean Air (CREA)

۳۸. ممنوعیت و سقف قیمت نفت اتحادیه اروپا ۱۶۰ میلیون یورو در روز برای روسیه هزینه دارد، اما اقدامات بیشتر می‌تواند تأثیر آن را چند برابر کند-۲۱ دی ۱۴۰۱ (۱۱ ژانویه ۲۰۲۳)

https://energyandcleanair.org/wp-content/uploads/01/2023/CREA_EU-oil-ban-and-price-cap-are-costing-Russia-EUR-160mn-a-day-but-further-measures-can-multiply-the-impact.pdf

۳۹. ردگیری نفت خام روسیه-۲۷ اردیبهشت ۱۴۰۲ (۱۷ می ۲۰۲۳)

<https://www.bruegel.org/dataset/russian-crude-oil-tracker>

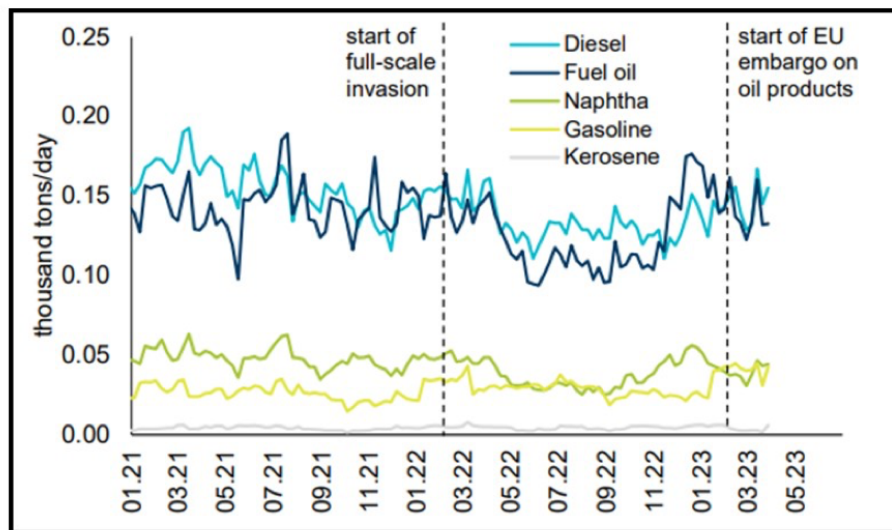
۴۰. ردگیری اثرات تحریم نفت و سقف قیمت

<https://energyandcleanair.org/russia-sanction-tracker/>

صادرات نفت روسیه تحت تحریم های بین المللی-۶ اردیبهشت ۱۴۰۲ (۲۶ آوریل ۲۰۲۳)

https://kse.ua/wp-content/uploads/04/2023/Russian_Oil_Exports_under_International_Sanctions_23Q1_UPDATE26042023.pdf

آمار صادرات انواع فرآورده‌های نفتی روسیه

از دیگر آثار اعمال تحریم نفتی و سیاست سقف قیمت، چرخش بیشتر مقاصد صادرات دریایی روسیه از اروپا به آسیا است.^{۴۱} چنانکه براساس آماری که بلومبرگ منتشر کرده است، در هفته‌های مختلف ماه دسامبر ۲۰۲۲ مقاصد صادراتی نفت روسیه به مناطق مختلف اروپا کاهش چشمگیر داشته و در برخی مناطق از جمله شمال اروپا صفر شده است. این درحالی است که صادرات به مناطق آسیا در سطوح بالا حفظ شده است.^{۴۲} علاوه بر این همزمان با کاهش صادرات نفت دریایی روسیه به کشورهای اروپایی برخی کشورهای آسیایی از جمله ژاپن که به دلیل نزدیکی فراوان به ساخالین و برنامه‌ریزی برای دریافت نفت خام خود برای واردات نفت دریایی از این منطقه بالاتر از سقف قیمت، از خزانه‌داری آمریکا معافیت گرفته است، واردات خود از روسیه را افزایش داده است. به طور مثال درحالی که هلند واردات نفت دریایی خود از روسیه را به صفر رسانده و ایتالیا ۷۱ درصد واردات خود از روسیه را در ماه دسامبر نسبت به نوامبر کاهش داده است، اما ژاپن که از ماه جون سال ۲۰۲۲ وارداتی از روسیه نداشت، در دسامبر ۲۲٫۶ هزار بشکه در روز نفت خام از روسیه نفت وارد کرده است.^{۴۳} این چرخش مقاصد صادرات نفت به مقاصد کشورهای آسیایی در ماه‌های بعد نیز با شدت بیشتری ادامه پیدا کرد. چنانکه براساس آمار سهم کشورهای عضو اتحادیه اروپا یا G۷ نیستند، از واردات نفت دریایی روسیه از ۲۰ درصد در فوریه سال ۲۰۲۲ به ۷۱ درصد در فوریه سال ۲۰۲۳ رسیده است.^{۴۴}

۴۱. روسیه در نتیجه تحریم‌های اتحادیه‌های اروپا، نفت قطب شمال را به چین و هند منتقل می‌کند-۲۶ دی ۱۴۰۱ (۱۶ ژانویه ۲۰۲۳)

<https://www.highnorthnews.com/en/russia-reroutes-arctic-oil-china-and-india-result-eu-sanctions>

۴۲. با فشار تحریم‌ها بر مسکو، جریان نفت روسیه به پایین‌ترین حد خود در سال ۲۰۲۲ رسید-۱۳ دی ۱۴۰۱ (۳ ژانویه ۲۰۲۳)

<https://www.bloomberg.com/news/articles/03-01-2023/russia-s-oil-flows-slump-to-2022-low-as-sanctions-squeeze-moscow#xj4y7vzkg>

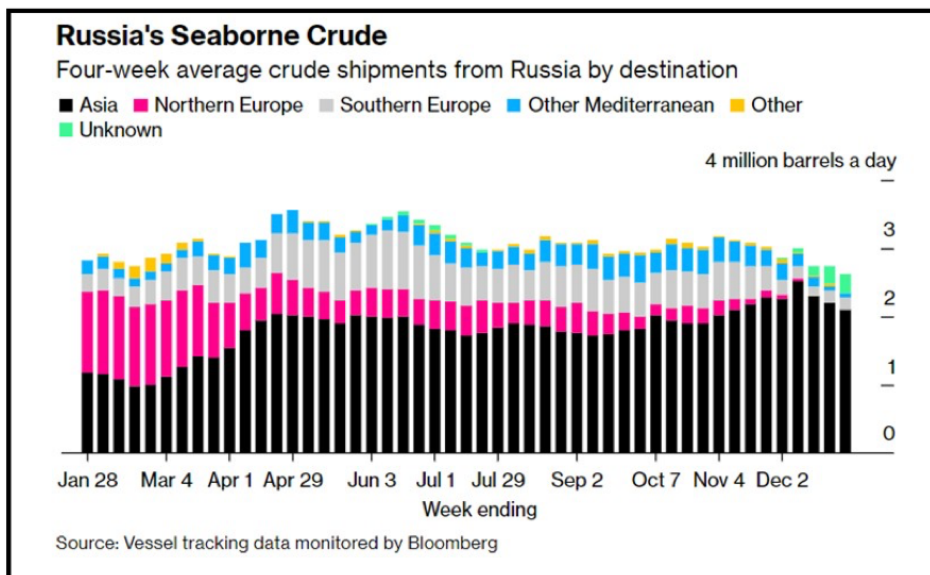
۴۳. صادرات نفت خام روسیه از طریق دریا کاهش یافته است-۱۹ دی ۱۴۰۱ (۹ ژانویه ۲۰۲۳)

<https://www.aa.com.tr/en/economy/russias-seaborne-crude-oil-exports-down-9-in-1-st-month-of-price-cap/#2786726>

۴۴. ردگیری نفت خام روسیه- ۲۷ اردیبهشت ۱۴۰۲ (۱۷ می ۲۰۲۳)

<https://www.bruegel.org/dataset/russian-crude-oil-tracker>

آمار هفتگی مقاصد صادراتی نفت دریایی روسیه

در مجموع نیز براساس ارزیابی موسسه مدرسه اقتصادی کیف^{۴۵}، در سه ماه اول سال ۲۰۲۳، از مجموعه ۶.۱ میلیون بشکه صادرات نفت روسیه در روز، اعم از صادرات نفت دریایی یا از طریق خط لوله، تنها ۲۰ درصد آن معادل ۰.۸۱ میلیون بشکه در روز به اروپا صادر می‌شود و مابقی عمدتاً به سه کشور چین، هند و ترکیه صادر می‌شود.^{۴۶}

	Total	EU	China	India	Turkey
Volume, million barrels/day					
Total	4.01	0.81	1.68	1.41	0.11
Baltic Sea ports	1.11	0.09	0.01	1.00	0.02
Druzhba pipeline	0.45	0.45	...	...	...
Black Sea ports	0.27	0.13	0.01	0.09	0.04
Arctic Ocean ports	0.19	0.12	0.03	0.04	...
ESPO pipeline/via KZ	0.81	...	0.81	...	...
Pacific Ocean ports	0.66	...	0.66	...	...
Other/unassigned	0.50	0.01	0.16	0.29	0.05

Source: KSE Institute, International Energy Agency

مقاصد صادراتی کل نفت خام صادراتی روسیه در ۳ ماه اول سال ۲۰۲۳

۴۵. Kyiv School of Economics Institute: KSE Institute

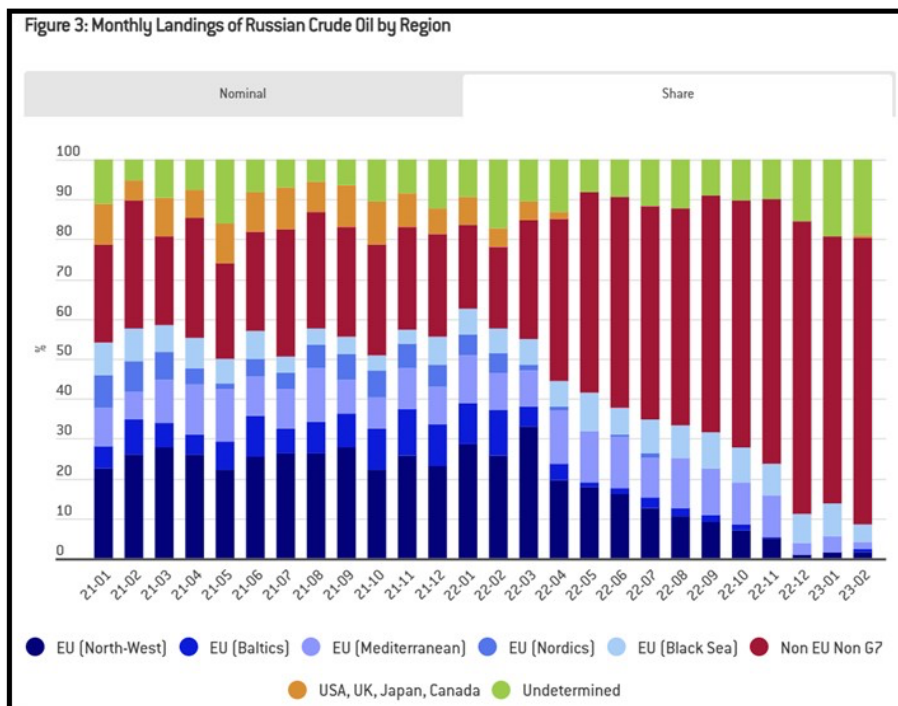
۴۶. صادرات نفت روسیه تحت تحریم های بین المللی - ۶ اردیبهشت ۱۴۰۲ (۲۶ آوریل ۲۰۲۳)

https://kse.ua/wp-content/uploads/04/2023/Russian_Oil_Exports_under_International_Sanctions_23Q1_UPDATE26042023.pdf

در مورد فرآورده‌های نفتی نیز، یکی از اولین اقدامات روسیه، تغییر مقاصد صادراتی بود. به طور مثال افزایش فروش فرآورده‌های نفتی از جمله گازوئیل به کشورهای آمریکای لاتین از جمله برزیل یکی از مهم ترین اقدامات روسیه برای جبران خلا فروش فرآورده‌های نفتی دریایی به اتحادیه اروپا بود. چنانکه براساس آماری که در آوریل ۲۰۲۳ منتشر شد، با افزایش حرکت کشتی‌های حامل گازوئیل از روسیه به برزیل، پیش‌بینی می‌شود که ۵۳ درصد از گازوئیل مورد نیاز برزیل از طریق روسیه تامین شود، درحالی که این آمار در سال ۲۰۲۲، تنها ۰٫۲ درصد بوده است.^{۴۷}

درصد صادرات نفت دریایی روسیه به مقاصد مختلف صادراتی

آماری که نشان می‌دهد، برزیل تمایل دارد تا خرید فرآورده نفتی از روسیه را جایگزین خرید این محصول از کشوری مانند عربستان سعودی کند.^{۴۸}

۴۷. واردات گازوئیل برزیل از روسیه در ماه آوریل به ۵۳ درصد افزایش یافت - ۲۲ فروردین ۱۴۰۲ (۱۱ آوریل ۲۰۲۳)

<https://www.reuters.com/markets/commodities/brazil-imports-russian-diesel-seen-surg-ing-53-april-report11-04-2023/>

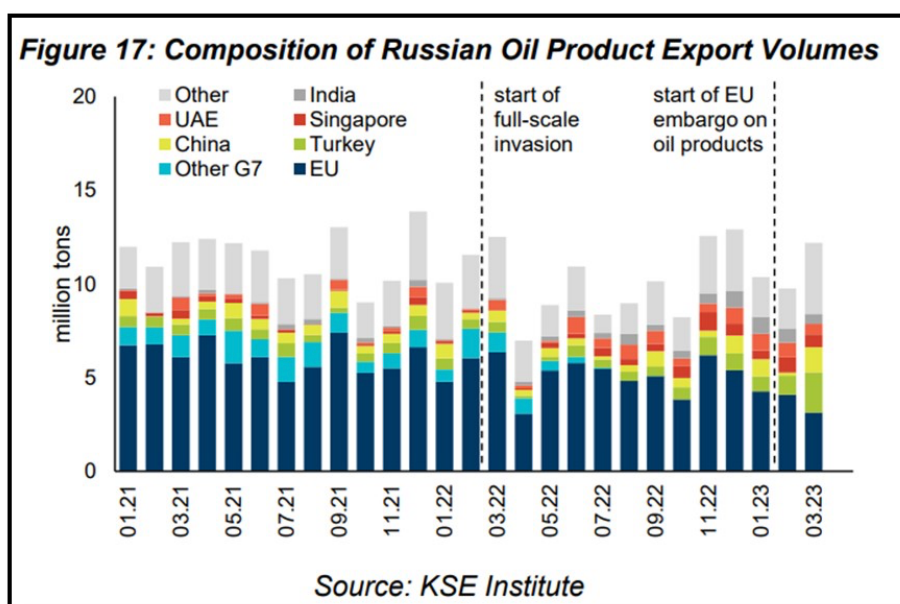
<https://www.reuters.com/business/energy/russia-boosts-diesel-exports-latin-america-since-eu-embar-go10-04-2023/#:~:text=ln20%total2%C2%di esel20%supplie s%20from,2%2022C20%according20%to20%Refinitiv20%data>

۴۸. واردات گازوئیل برزیل از روسیه در ماه آوریل به ۵۳ درصد افزایش یافت - ۲۲ فروردین ۱۴۰۲ (۱۱ آوریل ۲۰۲۳)

<https://www.reuters.com/markets/commodities/brazil-imports-russian-diesel-seen-surg-ing-53-april-report11-04-2023/>

آمارها نیز بیانگر فاصله گرفتن تدریجی صادرات فرآورده‌های نفتی روسیه از کشورهای اروپایی دارد. البته برخلاف نفت خام که با کاهش فروش نفت خام روسیه به اروپا، چین و هند به خریداران عمده این محصول تبدیل شدند، در مورد فرآورده‌های نفتی وجود پالایشگاه‌های زیاد و توسعه یافته در چین و هند باعث شده تا فروش فرآورده‌های نفتی به سایر کشورهای غیراروپایی مانند کشورهای آمریکای لاتین از جمله برزیل، پاناما، اروگوئه و کوبا افزایش یابد.^{۴۹} البته در مورد ترکیه، علی‌رغم وجود پالایشگاه‌های توسعه یافته، این اتفاق متفاوت است. به طوری که واردات فرآورده‌های نفتی توسط این کشور در فوریه سال ۲۰۲۳، تقریباً دو برابر میانگین سال ۲۰۲۲ بوده است.^{۵۰}

مقاصد صادراتی فرآورده‌های نفتی روسیه براساس حجم

اثر دیگر اجرای سیاست سقف قیمت، اثر این اقدام بر قیمت فروش نفت و فرآورده‌های نفتی روسیه است. سیاست سقف قیمت نفت و فرآورده‌های نفتی باعث شده تا بخشی از نفت روسیه که همچنان به صورت رسمی با نفتکش‌ها یا بیمه‌های غربی و پایین‌تر از سقف قیمت معامله شود و بخشی دیگر نیز اگرچه بدون استفاده از نفتکش‌ها یا بیمه‌های غیرغربی حمل می‌شوند، اما با توجه به تحریم و سیاست سقف قیمت، با تخفیف به فروش برسند. البته نفت هریک از مناطق روسیه با قیمت‌های متفاوت به فروش می‌رسد.

۴۹. روسیه از زمان تحریم اتحادیه اروپا صادرات گازوئیل به آمریکای لاتین را افزایش داده است - ۲۱ فروردین ۱۴۰۲ (۱۰ آوریل ۲۰۲۳)
<https://www.reuters.com/business/energy/russia-boosts-diesel-exports-latin-america-since-eu-embargo10-04-2023/#:~:text=In20%total2%C20%diesel20%supplies%20from,2%2022C20%according20%to20%Refinitiv20%data>

۵۰. صادرات نفت روسیه تحت تحریم‌های بین‌المللی - ۶ اردیبهشت ۱۴۰۲ (۲۶ آوریل ۲۰۲۳)
https://kse.ua/wp-content/uploads/04/2023/Russian_Oil_Exports_under_International_Sanctions_23Q1_UPDATE26042023.pdf

به طور مثال در حالی که نفت اورال روسیه که در سال‌های گذشته قیمتی نزدیک به قیمت نفت برنت داشت، اکنون با طی مسافت بیشتر و هزینه بیشتر با تخفیف‌های بین ۱۵ تا ۲۰ دلار در ازای هر بشکه و گاهی با قیمت کمتر از ۶۰ دلار در هر بشکه به هند صادر می‌شود. این درحالی است که قیمت نفت برنت در سال جدید میانگین قیمت حدود ۸۲ دلار را دارد.^{۵۱} اما نفت اسپو روسیه برخلاف سیاست سقف قیمت، همچنان با تخفیف اما به قیمتی بین ۶۵ تا ۷۰ دلار در هر بشکه به خریداران چینی فروخته می‌شود. چراکه پالایشگاه‌هایی که عمدتاً در شرق چین^{۵۲} واقع شده‌اند، خرید نفت اسپو روسیه با قیمت بالاتر از سقف قیمت، اما با تخفیف را با توجه به مسافت کوتاه حمل و نقل ترجیح می‌دهند.^{۵۳} در هر صورت مشخصاً اگرچه سیاست سقف قیمت نتوانسته به هدف خود یعنی فروش نفت روسیه به کمتر از ۶۰ دلار برسد اما توانسته باعث عرضه نفت روسیه به بازار با قیمت‌هایی بسیار پایین‌تر از قیمت سابق شود و تخفیف‌ها برای فروش نفت روسیه در ازای هر بشکه به ۱۰ تا ۳۰ دلار در هر بشکه رسیده است. براساس برخی گزارش‌ها، این تخفیف حتی در فروش نفت غیردریایی نیز گاهی اعمال شده است. براساس آمار قیمت نفت اورال روسیه که سابقاً نزدیک به قیمت نفت برنت بود در نیمه‌های می سال ۲۰۲۳ به حدود ۵۶ دلار در ازای هر بشکه کاهش یافته و قیمت نفت اسپو و سوکول این کشور نیز که نزدیک به قیمت برنت بود به حدود ۶۶ دلار در ازای هر بشکه رسیده. همچنین براساس ارزیابی موسسه مدرسه اقتصادی کیف^{۵۴}، میانگین قیمت نفت فروخته شده براساس بندرگاه‌ها یا خط لوله‌ها و همچنین مقاصد صادراتی روسیه، به حدود ۵۸٫۶۲ دلار در ازای هر بشکه در ۳ ماه اول سال ۲۰۲۳ رسیده است.^{۵۵}

این موضوع در مورد فرآورده‌های نفتی نیز صادق است و با شروع اعمال تحریم و سیاست سقف قیمت، میانگین قیمت فروش فرآورده‌های نفتی روسیه کاهش یافته است. البته این روندی کاهشی در ماه‌های اول بعد از اعمال سقف قیمت چندان زیاد نبوده و برخی از قیمت‌ها بالاتر از سقف قیمت تعیین شده است.

۵۱. تحلیلگران قیمت نفت را تا پایان سال ۲۰۲۳ تا ۹۰ دلار می‌بینند-۸ اردیبهشت ۱۴۰۲ (۲۸ آوریل ۲۰۲۳)

<https://oilprice.com/Energy/Oil-Prices/Analysts-See-Oil-Prices-Rising-To-90-By-End2023-.html>

۵۲. استان شرقی شاندونگ

۵۳. قیمت پایین نفت روسیه سود پالایشگاه‌های مستقل چین را افزایش می‌دهد-۲۹ آذر ۱۴۰۱ (۲۰ دسامبر ۲۰۲۲)

<https://www.reuters.com/business/energy/low-priced-russian-oil-boosts-profits-chinas-independent-refiners20-12-2022/>

نفت روسیه با سوپرتانکرهای چینی به آسیا در میان کمبود کشتی فرستاده شد-۲۶ دی ۱۴۰۱ (۱۶ ژانویه ۲۰۲۳)

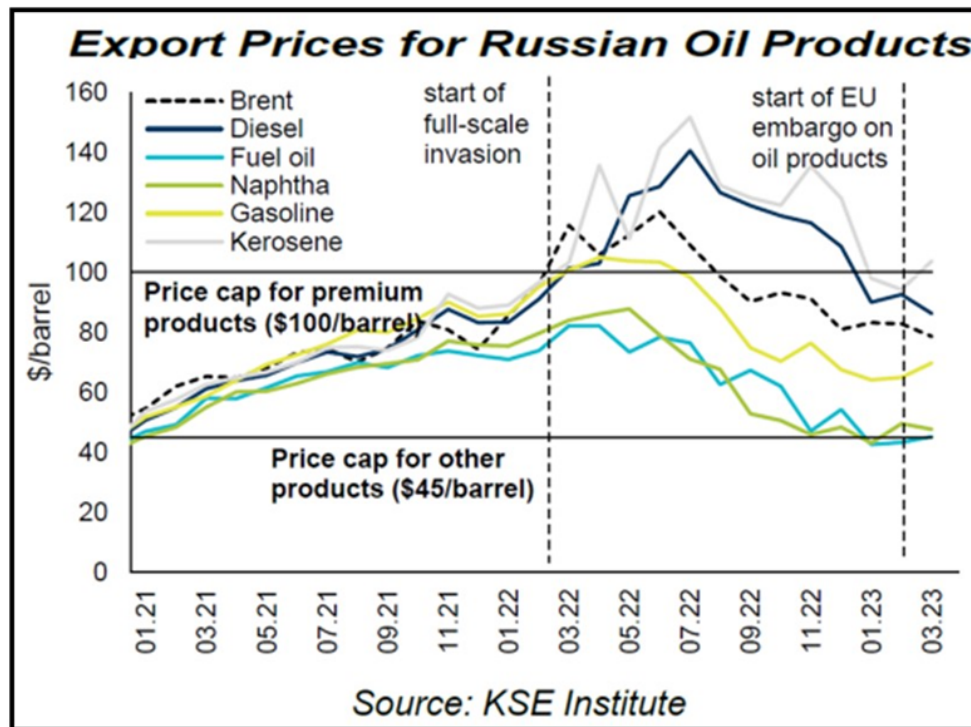
<https://www.marineinsight.com/shipping-news/russian-oil-shipped-in-chinese-supertankers-to-asia-amid-vessel-shortages/>

۵۴. Kyiv School of Economics Institute: KSE Institute

۵۵. صادرات نفت روسیه تحت تحریم‌های بین‌المللی-۶ اردیبهشت ۱۴۰۲ (۲۶ آوریل ۲۰۲۳)

https://kse.ua/wp-content/uploads/04/2023/Russian_Oil_Exports_under_International_Sanctions_23Q1_UPDATE26042023.pdf

روند قیمتی انواع فرآورده‌های نفتی صادراتی روسیه

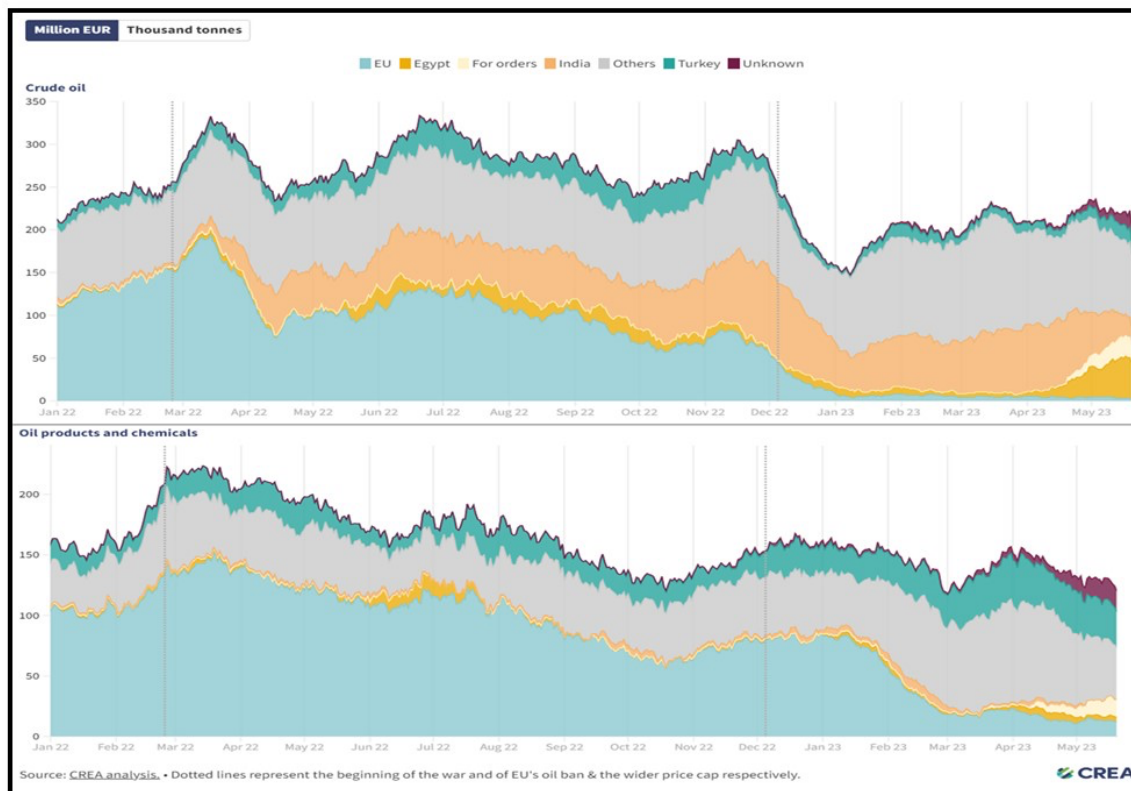
اثر کاهش قیمت انرژی صادراتی روسیه، خود را در کاهش درآمد روسیه نشان داده است. برخلاف سال ۲۰۲۲، که افزایش قیمت انرژی باعث شد، حتی خلا کاهش برخی صادرات روسیه دیده نشود و حتی درآمد روسیه کاهش یابد، اما سال ۲۰۲۳ با کاهش نسبی درآمد روسیه از صادرات انرژی همراه بوده است. چنانکه وزارت دارایی روسیه اعلام کرد که درآمدهای بودجه فدرال روسیه از نفت در ماه آوریل سال ۲۰۲۳ نسبت به همان زمان در سال قبل از آن ۶۴ درصد کاهش یافت.^{۵۶} همچنین مجموعه درآمد روسیه در سه ماه اول سال ۲۰۲۳ نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۲، میزان ۲۱ درصد کاهش یافت و در همین مدت درآمد روسیه از انرژی ۴۵ درصد نسبت به سال ۲۰۲۲ کاهش یافت.^{۵۷}

۵۶. درآمد بودجه نفت و گاز روسیه در ماه آوریل به شدت کاهش می یابد-۱۴ اردیبهشت ۱۴۰۲ (۴ می ۲۰۲۳)

<https://www.reuters.com/business/energy/russias-oil-gas-budget-revenue-drops-sharply-april04-05-2023/>

۵۷. روسیه با کاهش شدید درآمد انرژی در سه ماهه اول ۲۹ میلیارد دلار کسری داشت- ۲۱ فروردین ۱۴۰۲ (۱۰ آوریل ۲۰۲۳)

<https://www.businessinsider.com/russia-budget-deficit-falling-energy-revenues-first-quarter-ukraine-war4-2023->

رشد میزان درآمد حاصله از صادرات نفت و فرآورده‌های نفتی روسیه

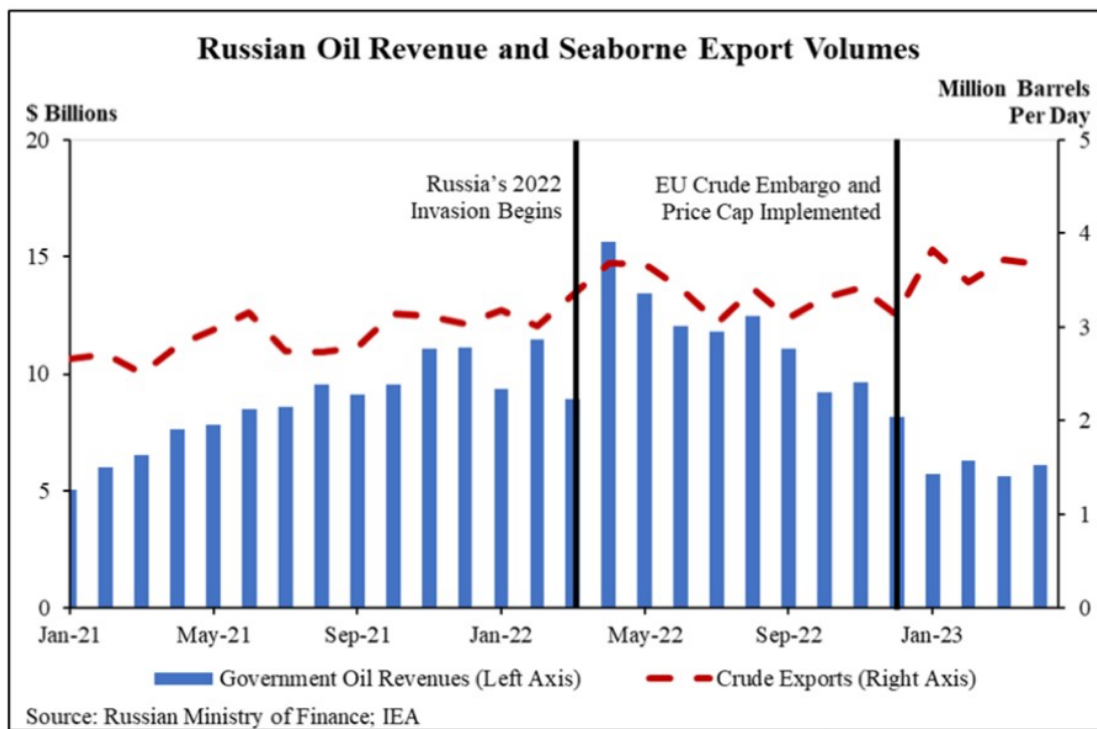
همچنین روسیه برخلاف اینکه در ۳ ماه اول سال ۲۰۲۲، به دلیل افزایش قیمت انرژی ۱٫۳ تریلیون روبل مزاد درآمد داشت، در ۳ ماه اول سال ۲۰۲۳، ۲٫۶ تریلیون روبل کسری داشته است.^{۵۸} همچنین براساس اظهارات مسئولان آمریکایی در ارزیابی خود از سیاست سقف قیمت، علی‌رغم ثبات فروش نفت روسیه و حتی افزایش خجم صادرات نفت این کشور در ماه‌های اخیر، نقش نفت در بودجه روسیه از حدود ۳۰ درصد به ۲۳ درصد کاهش پیدا کرده است.^{۵۹}

۵۸. روسیه با کاهش شدید درآمد انرژی در سه ماهه اول ۲۹ میلیارد دلار کسری داشت - ۲۱ فروردین ۱۴۰۲ (۱۰ آوریل ۲۰۲۳)
<https://www.businessinsider.com/russia-budget-deficit-falling-energy-revenues-first-quarter-ukraine-war4->

۵۹. سقف قیمت بر نفت روسیه - گزارش پیشرفت - ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۲ (۱۸ می ۲۰۲۳)
<https://home.treasury.gov/news/featured-stories/the-price-cap-on-russian-oil-a-progress-report>

به نظر می‌رسد اعمال سیاست سقف قیمت و نتایج آن از جمله کاهش قیمت نفت روسیه در کنار حفظ حجم فروش نفت روسیه در بازار انرژی، باعث شده تا علی‌رغم اعمال تحریم اروپا علیه نفت دریایی روسیه، نه تنها قیمت نفت در ابتدای سال نو میلادی و زمستان به صورت هیجانی افزایش پیدا نکند، بلکه به مرور روند نسبتاً کاهشی به خود بگیرد. به نحوی که میانگین قیمت نفت برنت در دنیا در ماه‌های اول سال نو میلادی به ۸۲ دلار در هر بشکه رسیده است.^{۶۰}

مقایسه حجم صادرات نفت خام روسیه در مقابل درآمد حاصل از صادرات نفت خام روسیه

البته پیش‌بینی‌ها حاکی از این است که در ادامه سال جاری میلادی احتمالاً قیمت نفت افزایش پیدا می‌کند و در سال ۲۰۲۳ به حدود ۹۰ دلار در هر بشکه می‌رسد.^{۶۱} قیمتی که اگرچه بیش از میانگین ۷۱ دلار به ازای هر بشکه در سال ۲۰۲۱ است، اما از میانگین ۱۰۰ دلار به ازای هر بشکه سال ۲۰۲۲ نیز کمتر است.^{۶۲}

^{۶۰} تحلیلگران قیمت نفت را تا پایان سال ۲۰۲۳ تا ۹۰ دلار می‌بینند - ۸ اردیبهشت ۱۴۰۲ (۲۸ آوریل ۲۰۲۳)

<https://oilprice.com/Energy/Oil-Prices/Analysts-See-Oil-Prices-Rising-To-90-By-End2023-.html>

^{۶۱} تحلیلگران قیمت نفت را تا پایان سال ۲۰۲۳ تا ۹۰ دلار می‌بینند - ۸ اردیبهشت ۱۴۰۲ (۲۸ آوریل ۲۰۲۳)

<https://oilprice.com/Energy/Oil-Prices/Analysts-See-Oil-Prices-Rising-To-90-By-End2023-.html>

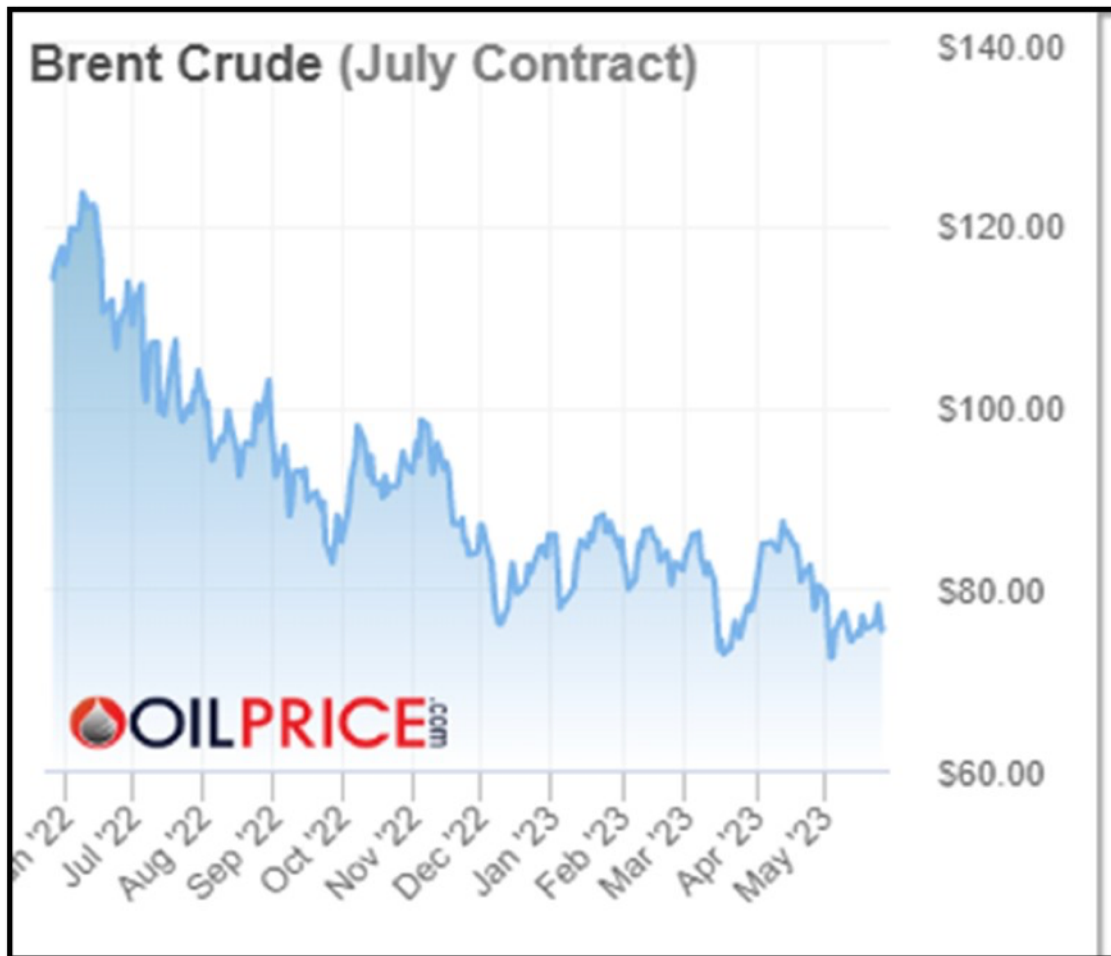
انتظار می‌رود از سال ۲۰۲۳-۲۰۲۷ میانگین قیمت نفت ۹۰ دلار باشد - ۲۶ دی ۱۴۰۱ (۱۶ ژانویه ۲۰۲۳)

<https://www.reuters.com/markets/commodities/oil-prices-expected-average-around-2027-2023-90-kemp13-01-2023-/#:~:text=In20%this20%year's20%survey2%C2%0Aprices,United20%States20%and20%European20%Union.>

^{۶۲} قیمت نفت خام در سال ۲۰۲۱ افزایش یافت زیرا تقاضای جهانی نفت خام از عرضه پیشی گرفت - ۱۴ دی ۱۴۰۰ (۴ ژانویه ۲۰۲۲)

<https://www.eia.gov/todayinenergy/detail.php?id=50738#:~:text=The20%spot20%price20%of20%Brent,in20%the20%past20%three20%years.>

<https://www.eia.gov/todayinenergy/detail.php?id=55079>

روند سالانه قیمت نفت برنت از می سال ۲۰۲۲ تا می ۲۰۲۳

موضوعی که باعث شده، خزانه‌داری آمریکا آن را عامل موفقیت سیاست سقف قیمت بیان کند. دستیار خزانه‌داری آمریکا اینچنین ادعا می‌کنند که اگر سیاست سقف قیمت به عنوان مکمل تحریم‌های غرب علیه روسیه اعمال نمی‌شد، حتی قیمت نفت می‌توانست به مرز ۱۵۰ دلار در هر بشکه نیز برسد.^{۶۳} بنابراین شاید بتوان گفت، اگرچه سیاست سقف قیمت نتوانست قیمت نفت را به میانگین پیش از جنگ اوکراین یعنی ۷۱ دلار برساند. اما از افزایش هیجانی آن نیز جلوگیری کرد. همچنین شاید بتوان گفت از این نظر سیاست سقف قیمت توانسته بخشی از هدف خود یعنی جلوگیری از افزایش زیاد قیمت نفت جلوگیری کند. موضوعی که باعث شده افزایش درآمد روسیه ناشی از افزایش قیمت انرژی نیز کاهش یابد. البته نفت روسیه همچنان به قیمت‌هایی بالاتر از سقف قیمت نیز فروخته می‌شود. اتفاقی که در بلندمدت می‌تواند باعث ثبات اقتصادی روسیه علی‌رغم تحریم‌ها شود.

۶۳. اظهارات بن هریس دستیار وزیر امور اقتصادی در مورد سقف قیمت انرژی روسیه در موسسه امریکن اینترپرایز-۲۳ اسفند ۱۴۰۱ (۱۴ مارس ۲۰۲۳)
<https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy1341>

علاوه بر این ولادمیر پوتین در ۲۷ دسامبر سال ۲۰۲۲ فرمانی را امضا کرد که براساس آن، روسیه از ابتدای فوریه سال ۲۰۲۳ میلادی به کشورهای پایبند به سیاست سقف قیمت به مدت ۵ ماه نفت و فرآورده‌های نفتی صادر نمی‌کند.^{۶۴} اقدامی که نشان می‌دهد اگرچه روسیه به فروش نفت یا فرآورده نفتی با تخفیف راضی شده است، اما به فروش نفت زیر سقف قیمت رضایت ندارد. بنابراین به نظر می‌رسد در بلندمدت و با توجه به پیش‌بینی‌ها برای افزایش تقاضای ۲ میلیون بشکه‌ای نفت در سال ۲۰۲۳ نسبت به سال ۲۰۲۲، احتمال افزایش مجدد قیمت نفت و درآمد روسیه نیز وجود دارد.

اتفاق دیگری که بعد از اعمال تحریم صادرات نفت و فرآورده‌های نفت روسیه به اروپا و اعمال سیاست سقف قیمت برای ارائه خدمات دریایی برای صادرات نفت و فرآورده‌های نفتی به کشورهای ثالث رخ داد، فاصله گرفتن روسیه از بازار رسمی بیمه و کشتیرانی کشورهای عضو G7، اتحادیه اروپا و متحدان آن‌ها بود. به طور مثال برخی گزارش‌ها نشان می‌دهند که استفاده روسیه از کشتی‌های اروپایی برای حمل‌ونقل نفت از ۵۰ درصد به ۳۰ درصد کاهش یافته است.^{۶۵} همچنین روسیه با استفاده از سوپرنفتکش‌های چینی برای حمل‌ونقل نفت اورال به چین و هند و ارائه نفت با تخفیف‌های ۱۵ تا ۲۰ دلاری به ازای هر بشکه، سعی کرده تا ضمن نادیده گرفتن سیاست سقف قیمت، با استفاده از این سوپرنفتکش‌ها اندکی هزینه‌های ناشی از تخفیف و افزایش مسافت حمل‌ونقل نفت را کاهش دهد. روسیه انتقال نفت از غرب این کشور به این سوپرنفتکش‌ها را نیز با کشتی‌هایی با پرچم پاناما انجام می‌دهد.^{۶۶} روسیه همچنین چنان‌که پیش‌بینی می‌شد به سمت بهره‌گیری از ناوگان سایه یا کشتی‌هایی که مالکیت آنها مشخص نیست روی آورده است.^{۶۷} گزارش‌ها نشان می‌دهد روسیه حداقل ۱۰۰ کشتی به عنوان ناوگان سایه و با بیمه روسی برای حمل‌ونقل نفت دریایی خود تامین کرده است.^{۶۸} کشتی‌هایی که به گفته ولادیمیر جباروف، معاون اول کمیته بین‌المللی شورای فدراسیون روسیه هزینه خرید آنها طی کمتر از ۶ ماه جبران می‌شود.^{۶۹}

۶۴ تلاش‌های پوتین برای تضعیف سقف قیمت نفت - ۷ دی ۱۴۰۱ (۲۸ دسامبر ۲۰۲۲)

<https://www.cnbc.com/28/12/2022/putin-attempts-to-undermine-oil-price-cap-as-global-energy-markets-fracture.html>

۶۵ روسیه استفاده از نفتکش‌های خود را افزایش داده است - ۲۳ دی ۱۴۰۱ (۱۳ ژانویه ۲۰۲۳)

<https://www.bnnbloomberg.ca/russia-is-increasingly-using-its-own-oil-tankers-to-beat-eu-sanctions1.1869766>

۶۶ نفت روسیه با سوپرتانکرهای چینی به آسیا در میان کمبود کشتی فرستاده شد - ۲۶ دی ۱۴۰۱ (۱۶ ژانویه ۲۰۲۳)

<https://www.marineinsight.com/shipping-news/russian-oil-shipped-in-chinese-supertankers-to-asia-amid-vessel-shortages/>

۶۷ روسیه استفاده از نفتکش‌های خود را افزایش داده است - ۲۳ دی ۱۴۰۱ (۱۳ ژانویه ۲۰۲۳)

<https://www.bnnbloomberg.ca/russia-is-increasingly-using-its-own-oil-tankers-to-beat-eu-sanctions1.1869766>

۶۸ روسیه برای جلوگیری از تحریم‌های نفتی اتحادیه اروپا، ناوگان نفتکش سایه‌ها را تشکیل می‌دهد - ۱۵ آذر ۱۴۰۱ (۶ دسامبر ۲۰۲۲)

<https://www.bnnbloomberg.ca/russia-is-increasingly-using-its-own-oil-tankers-to-beat-eu-sanctions1.1869766>

۶۹ روسیه نفتکش‌هایی را برای جایگزین کردن نفتکش‌های اروپایی می‌خرد - ۱۸ آذر ۱۴۰۱ (۹ دسامبر ۲۰۲۲)

<https://interfax.com/newsroom/top-stories/85926/>

براساس گزارش بلومبرگ نیز روسیه با تکیه بر ناوگان فرسوده و شرکت‌های کوچکی که اخیراً به وجود آمده‌اند برای نقل و انتقال نفت استفاده می‌کند. بلومبرگ در گزارش خود همچنین می‌نویسد:

«تحریم‌های اروپا مسافت ۷ روزه حمل نفت از بندر بالتیک به روتردام هلند به مسافت ۳۱ روزه انتقال نفت از این بندر به هند تبدیل شده که این باعث فشار به ناوگان حمل‌ونقل می‌شود و روسیه می‌تواند با فروش نفت کمتر از بشکه‌ای ۶۰ دلار، همچنان از ناوگان شرکت‌های اروپایی استفاده کند اما روسیه تنها از تعداد کمی از این ناوگان براساس این سازوکار استفاده می‌کند.»^{۷۰}

علاوه بر این حمل‌ونقل دریایی نفت روسیه برای بسیاری از کشورهای سودآور خواهد بود، به طوری که فاری پالسی در گزارش خود به این موضوع می‌پردازد که با توجه به حضور جدی صنعت کشتیرانی یونان در حمل‌ونقل نفت روسیه، ممکن است کشتی‌های این کشور حتی در دوران تحریم نیز از سود این تجارت چشم‌پوشی نکنند و سایر کشورها و گزارشگران بین‌المللی باید مراقبت کنند تا کشتی‌های یونانی نفت روسیه را با بالاتر از سقف قیمت جابه‌جا نکنند.^{۷۱} چراکه راضی نشدن روسیه به فروش نفت پایین‌تر از سقف قیمت باعث ضرر به کشتی‌های کشورهایمانند یونان، مالت و قبرس که نقش زیادی در حمل‌ونقل دریایی دارند می‌شود. به طور مثال قبرس اعلام کرد به دلیل تحریم‌های اروپا علیه روسیه ۲۰ درصد از نفتکش‌هایش دچار مشکل شده‌اند و اروپا باید برای جبران خسارت آنها فکری کند.^{۷۲} شاید به همین دلیل لیبرسون فرانسه پس از مصاحبه با بزرگ‌ترین مالک کشتی‌های یونانی، ضمن بیان این موضوع که تحریم‌های اعمالی علیه روسیه باعث بالا رفتن قیمت حمل‌ونقل و کشتیرانی می‌شود، می‌نویسد:

«کشتی‌داران یونانی که نیمی از نفتکش‌های جهان در دست آن‌ها هستند، به تحریم اهمیت

نمی‌دهند.»^{۷۳}

همچنین براساس گزارشی که اخیراً توسط S&P Global Inc منتشر شده است، فعالیت کشتی‌به‌کشتی برای حمل و نقل نفت روسیه در سواحل کشوری مانند یونان و توسط کشتی‌های این کشور افزایش یافته، که ممکن است برخی از آن‌ها برخلاف تحریم‌های اتحادیه اروپا و سیاست سقف قیمت باشد.^{۷۴}

۷۰. با فشار تحریم‌ها بر مسکو، جریان نفت روسیه به پایین‌ترین حد خود در سال ۲۰۲۲ رسید-۱۳ دی ۱۴۰۱ (۳ ژانویه ۲۰۲۳)

<https://www.bloomberg.com/news/articles/03-01-2023/russia-s-oil-flows-slump-to-2022-low-as-sanctions-squeeze-moscow#xj4y7vzkg>

۷۱. چگونه شرکت‌های یونانی و کشتی‌های ارواح به روسیه کمک می‌کنند- ۲ آذر ۱۴۰۱ (۲۳ نوامبر ۲۰۲۲)

<https://foreignpolicy.com/23/11/2022/how-greek-companies-and-ghost-ships-are-helping-russia/>

۷۲. معاون وزیر: تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه به ۲۰ درصد از ناوگان نفتکش‌ها رادر قبرس هزینه تحمیل کرده است-۱۶ آذر ۱۴۰۱ (۷ دسامبر ۲۰۲۲)

<https://english.news.cn/20221207/c50067d20985409685dd0dffd0595292/c.html>

۷۳. کشتی‌داران یونانی به تحریم نفت روسیه اهمیت نمی‌دهند-۱۶ آذر ۱۴۰۱ (۷ دسامبر ۲۰۲۲)

<https://modern diplomacy.eu/07/12/2022/greek-shipowners-do-not-care-about-the-boycott-of-russian-oil/>

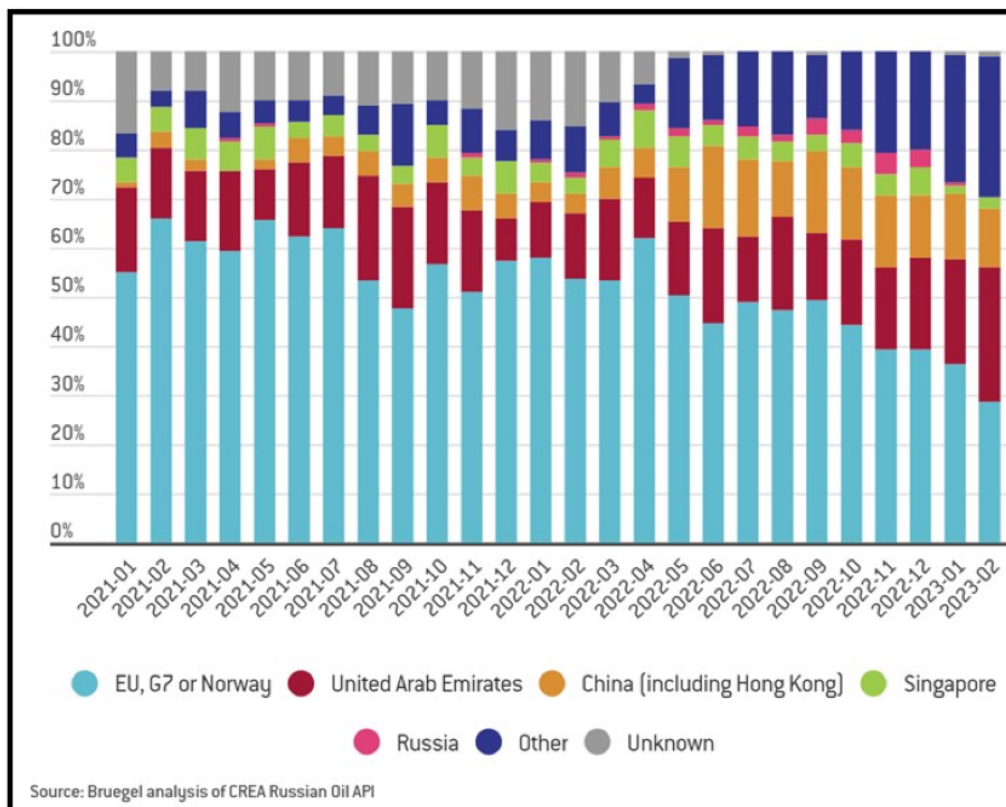
۷۴. تعویض نفتکش برای نفت روسیه با شروع تحریم‌ها به رکورد بالایی رسید-۱۷ اسفند ۱۴۰۱ (۸ مارس ۲۰۲۳)

<https://www.spglobal.com/commodityinsights/en/market-insights/latest-news/oil/030823tanker-switching-for-russian-oil-hits-record-high-as-sanctions-kick-in>

در واقع به نظر می‌رسد شرکت‌های کشتیرانی یونانی نتوانستند از تجارت نفت روسیه چشم‌پوشی کنند و سطح فعالیت آن‌ها در مورد نفت روسیه به قبل از اعمال تحریم‌ها بازگشته است.^{۷۵} در نهایت براساس آمار منتشرشده از سوی مراجع مختلف، اعمال سیاست سقف قیمت و راضی نشدن روسیه به اجرای آن باعث شده تا استفاده از کشتی‌ها و نفتکش‌های غیرغربی و همچنین روش‌های دور زدن تحریم مانند استفاده از حمل و نقل کشتی به کشتی افزایش یابد. چنانکه براساس تجزیه و تحلیل اندیشکده بروکل از داده‌های آماری مربوط به حمل و نقل نفت خام از بندرگاه‌های مختلف روسیه، نشان می‌دهد که استفاده رسمی از نفتکش‌های در اختیار اعضای اتحادیه اروپا، G7 و نورژ از ۶۶ درصد در فوریه سال ۲۰۲۲ به ۲۹ درصد در فوریه سال ۲۰۲۳ رسیده است. در همین مدت استفاده از کشتی‌های اماراتی از ۱۵ درصد به ۲۸ درصد و استفاده از کشتی‌های چینی^{۷۶} از ۲٫۵ درصد به ۱۲ درصد رسیده است.^{۷۷}

مالکیت نفتکش‌های مورد استفاده برای حمل و نقل نفت خام دریایی روسیه

۷۵. اپراتورهای یونانی که نفت خام روسیه را حمل می‌کنند به سطح قبل از تحریم باز می‌گردند-۳ فروردین ۱۴۰۲ (۲۳ مارس ۲۰۲۳)

<https://www.tradewindnews.com/tankers/greek-operators-hauling-russian-crude-return-to-pre-sanction-levels/1424584-1-2>

۷۶. و هنگ‌کنگ

۷۷. ردگیری نفت خام روسیه- ۲۷ اردیبهشت ۱۴۰۲ (۱۷ می ۲۰۲۳)

<https://www.bruegel.org/dataset/russian-crude-oil-tracker>

در مورد بیمه نیز به نظر می‌رسد روسیه می‌تواند از بیمه خود و همچنین بیمه‌های کوچک‌تر در کشورهای شرق آسیا استفاده کند. چنانکه یکی از مدیران بیمه دریایی مستقر در سنگاپور بیان کرد، شرکت‌هایی بیمه ای با ارزش دلاری کمتر از بیمه‌های غربی می‌توانند برای تجارت نفت روسیه استفاده شوند. همچنین شرکت‌های بیمه‌ای چینی نیز می‌توانند گزینه‌ای برای جایگزین شدن باشند.^{۷۸} براساس گزارش فاینشال تایمز نیز، استفاده از بیمه‌های غربی برای حمل‌ونقل نفت روسیه پس از اعمال تحریم‌ها به یک‌چهارم محموله‌ها کاهش یافته است.^{۷۹} این شواهد نشان می‌دهد که روسیه نیز سعی ندارد سیاست سقف قیمت را بپذیرد و ممکن است در آینده هزینه این اقدامات را برای اروپایی‌ها افزایش دهد.

هزینه‌های اعمال تحریم و سیاست سقف قیمت

الیزابت روزنبرگ، دستیار وزیر خزانه‌داری آمریکا در امور تامین مالی تروریسم و جرایم مالی وزارت خزانه‌داری آمریکا، ۱۸ می ۲۰۲۳، ارزیابی از سیاست سقف قیمت ارائه کرد. او در این ارزیابی عنوان کرد که سیاست سقف قیمت به دو هدف خود یعنی حفظ جریان نفت روسیه در بازار انرژی و کم کردن درآمد این کشور از فروش نفت رسیده است. شاهد این ادعا را نیز افزایش صادرات نفت روسیه درعین کاهش درآمد روسیه بیان می‌کند.^{۸۰} خزانه‌داری آمریکا نیز عدم رسیدن قیمت نفت به ۱۵۰ دلار و کاهش نسبی قیمت جهانی نفت را شاهد موفقیت سیاست سقف قیمت بیان می‌کند. مقامات خزانه‌داری در همین زمینه بیان می‌کنند که با اعمال سیاست سقف قیمت ۷۵ درصد از خدمات دریایی ارائه شده برای نفت روسیه از کشورهای غیر از کشورهای عضو ائتلاف تحریم تامین می‌شود، اما به دلیل ابزار چانه‌زنی در این سیاست، قیمت نفت کاهشی بوده است.^{۸۱} با وجود این اتفاقات و عدم رشد قیمت جهانی نفت، اما اعمال تحریم و سیاست سقف قیمت برای کشورهای اروپایی و همچنین ساختار تحریم‌های غرب نیز مشکلاتی داشته است. در ابتدا باید گفت براساس برخی اظهارات، از جمله اظهارات استیو سیکالا، اقتصاددان انرژی در دانشگاه تافتز که در نشریه نیویورک تایمز نیز بازخورد داشته است، آمار ارائه شده از قیمت فروش نفت روسیه چندان دقیق نیست. او ادعای تخفیف ۲۰ یا ۳۰ دلاری فروش نفت روسیه به هند که به صورت رسمی اعلام می‌شود و منابع غربی آن را نشان موفقیت سیاست سقف قیمت می‌داند رد می‌کند و براساس آمار گمرک بیان می‌کند که این تخفیف‌ها حداکثر ۵ تا ۱۰ دلار است.^{۸۲}

۷۸. حمل و نقل: جریان نفت روسیه به آسیا ممکن است به دلیل نقص بیمه کند نشود-۱۶ آبان ۱۴۰۱ (۷ نوامبر ۲۰۲۲)

<https://www.spglobal.com/commodityinsights/en/market-insights/latest-news/oil/-110722shipping-russian-oil-flow-to-asia-may-not-slow-on-insurance-glitch>

۷۹. یک چهارم محموله‌های نفت خام روسیه در ماه دسامبر از بیمه غربی استفاده کرده‌اند

<https://www.ft.com/content/7da74e6f-fba3-8153-4129-6c40d23986b9>

۸۰. سقف قیمت بر نفت روسیه- گزارش پیشرفت-۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۲ (۱۸ می ۲۰۲۳)

<https://home.treasury.gov/news/featured-stories/the-price-cap-on-russian-oil-a-progress-report>

۸۱. اظهارات بن هریس دستیار وزیر امور اقتصادی در مورد سقف قیمت انرژی روسیه در موسسه امریکن اینترپرایز-۲۳ اسفند ۱۴۰۱ (۱۴ مارس ۲۰۲۳)

<https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy1341>

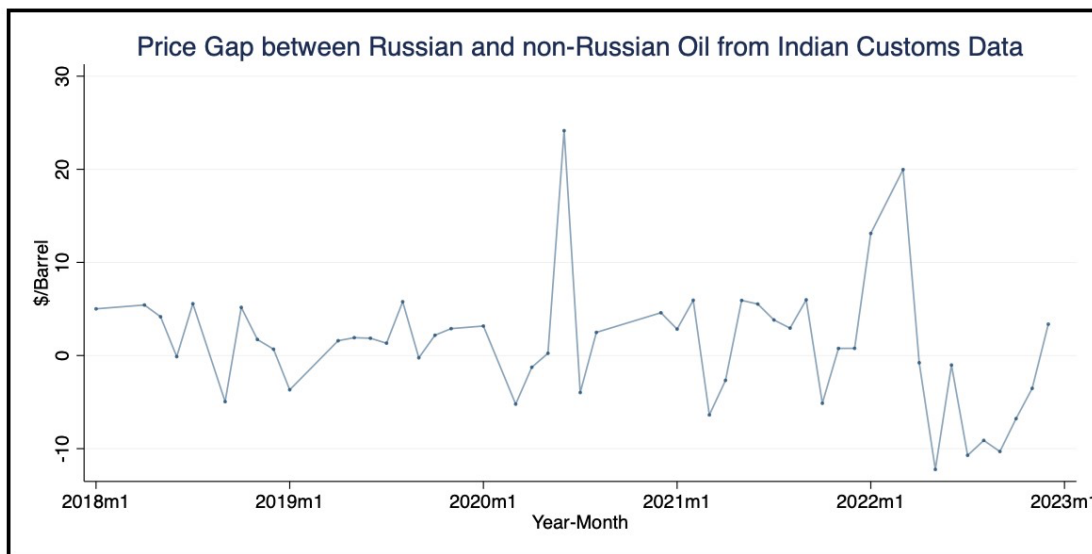
۸۲. چگونه سقف قیمت نفت ۷۷ به کاهش درآمد روسیه کمک کرده است-۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۲ (۱۸ می ۲۰۲۳)

<https://www.nytimes.com/18/05/2023/business/economy/g-7-biden-oil-price-cap-russia.html>

یک میلیارد در ماه پول نفت روسیه مفقود می‌شود-۱۹ بهمن ۱۴۰۱ (۸ فوریه ۲۰۲۳)

<https://goingelectric.substack.com/p/a-missing-billion-per-month-in-russian>

فاصله بین قیمت نفت خریداری شده از روسیه و نفت خریداری شده از سایر کشورها براساس آمار گمرک هند

همچنین سیاست سقف قیمت اگرچه در عدم رشد هیجانی قیمت انرژی موفق بوده است، اما نتوانسته مشکل نیاز به نفت و فرآورده‌های نفتی را در اروپا رفع کند. چنانکه علی‌رغم کاهش نسبی قیمت جهانی، اما روند افزایش قیمت برخی سوخت‌ها مانند بنزین در کشورهای اروپایی، پس از کاهش موقت دوباره رو به افزایش است. به طور مثال براساس آمار قیمت بنزین در آلمان که در ابتدای سال ۲۰۲۳ و در زمستان به ۱٫۷۳ یورو کاهش یافته بود، مجدداً افزایش پیدا کرد و در انتهای ماه می سال ۲۰۲۳ به ۱٫۸۷ یورو رسید. یا در مورد فرانسه از ۱٫۶۸ در ابتدای سال ۲۰۲۳ به ۱٫۸۸ در انتهای ماه می سال ۲۰۲۳ رسیده است. اتفاقی که در سایر کشورهای اروپایی نیز صادق است.^{۸۳} این موضوع با توجه به افزایش تقاضا در بازار نفت و احتمال افزایش مجدد قیمت نفت در نیمه دوم سال ۲۰۲۳، نگران‌کننده‌تر نیز خواهد بود. علاوه بر این رقابت‌پذیری کشورهای اروپایی نیز، در مقابل بسیاری از کشورهای دیگر کاهش پیدا کرده است. در حالی که هند، چین، ترکیه و... نفت را با تخفیف از روسیه خریداری می‌کنند، اما اروپا باید نفت یا فرآورده نفتی را به قیمت بازار از کشورهای دیگر خریداری کند. حتی یکی از بزرگ‌ترین پالایشگاه‌های هند با عقد قراردادی با شرکت روس نفت، خرید نفت خود از روسیه را با هدف تبدیل نفت به فرآورده و افزایش صادرات فرآورده نفتی به اروپا را افزایش داد.

۸۳. قیمت سوخت در اروپا

در واقع هند نفت با تخفیف روسیه را خریداری می‌کند و پس از تبدیل آن به فرآورده نفتی، آن را به کشورهای اروپایی به قیمت بازار به فروش می‌رساند. چنانکه صادرات فرآورده‌های نفتی هند به اروپا اخیراً از ۱۵۴ هزار بشکه در روز به ۲۰۰ هزار بشکه در روز رسیده است.^{۸۴} اتفاقی که باعث افزایش سود هند از اعمال سیاست سقف قیمت می‌شود، این درحالی است که کشورهای اروپایی با مشکلات ناشی از قطع دسترسی به نفت و فرآورده‌های نفتی روسیه روبه‌رو هستند.

تحریم نفتی و سیاست سقف قیمت همچنین، باعث افزایش سهم آمریکا در واردات نفت اروپا شده است. به‌گونه‌ای که پس از اعمال تحریم، آمریکا به بزرگ‌ترین صادرکننده نفت به اروپا تبدیل شده است.^{۸۵} جدای از هزینه‌های آن، این اقدام باعث هرچه وابسته‌تر شده اروپا به آمریکا می‌شود.

تحریم نفت و فرآورده‌های نفتی روسیه در کنار سیاست سقف قیمت، اگرچه توانسته انرژی روسیه را در بازار نگه دارد و از افزایش شدید قیمت انرژی جلوگیری کند، اما در عین حال یک سیاست خودمتناقص نیز هست. این سیاست باعث فاصله گرفتن اقتصاد بزرگ روسیه و خریداران نفت آن از نظام مالی مرسوم بین‌المللی است. اقدامی که می‌تواند باعث کاهش اثر تحریم‌ها شود. چنانکه خزانه‌داری آمریکا بیان می‌کند بیش از ۷۵ درصد از خدمات دریایی مربوط به صادرات نفت روسیه از کشورهای عضو ائتلاف تحریم فاصله گرفته‌اند. این موضوع در بلندمدت باعث می‌شود اهرم فشار تحریم کاهش یابد. چراکه کمتر پای شرکت‌های عضو ائتلاف تحریم در میان خواهد بود. از طرف دیگر دور زدن تحریم‌ها و نادیده گرفتن تحریم‌ها نیز به اتحادیه اروپا تسری پیدا کرده است. علاوه بر هند که نفت روسیه را فرآوری می‌کند و به اروپا می‌فرستد^{۸۶}، بنابر گزارشات برخی کشورها مانند ترکیه و آذربایجان با افزایش خرید نفت از روسیه، مجدداً این نفت را از طریق خط لوله یا طرق دیگر به کشورهای اروپایی می‌فروشند.^{۸۷} این اقدام خود موجب استمرار وابستگی آنها به نفت تولیدی روسیه می‌شود و درآمد نفتی روسیه را نیز بیشتر می‌کند. همچنین با وجود فروش نفت روسیه در بسیاری از بندرگاه‌های این کشور بالاتر از سقف قیمت، اما کشتی‌های یونانی همچنان در تجارت نفت روسیه یا کشتی به کشتی کردن نفت روسیه برای دور زدن آن نقش جدی دارند.

۸۴. اتحادیه اروپا واردات سوخت هند با نفت روسیه را محدود می‌کند-۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۲ (۱۶ می ۲۰۲۳)

<https://www.aljazeera.com/news/16/5/2023/eu-to-curb-indian-fuel-imports-made-with-russian-oil-report>

<https://thewire.in/world/india-leads-group-of-nations-that-buy-cheap-russian-oil-sell-processed-products-to-europe-report>

۸۵. واردات نفت اتحادیه اروپا از آمریکا بر روسیه سبقت گرفت-۸ اردیبهشت ۱۴۰۲ (۲۸ آوریل ۲۰۲۳)

<https://edition.cnn.com/28/03/2023/energy/eu-us-oil-imports-overtake-russia/index.html>

۸۶. رکورد صادرات نفتی روسیه از زمان آغاز جنگ اوکراین؛ خریداران کدام کشورها هستند؟-۱۱ خرداد ۱۴۰۲ (۱ جون ۲۰۲۳)

<https://parsi.euronews.com/01/06/2023/russian-oil-exports-are-at-a-post-invasion-high-but-which-countries-are-buying-it>

۸۷. منتقدان می‌گویند نفت روسیه از درهای پشتی اروپا را کاملاً باز می‌یابد-۱ فروردین ۱۴۰۲ (۲۱ مارس ۲۰۲۳)

<https://www.politico.eu/article/russia-oil-putin-ukraine-war-wide-open-back-door-to-europe-critics-say/>

به طوری که بسیاری از نفت‌های کشتی به کشتی شده نفت روسیه برای مخفی ماندن مبدا خود در اطراف سواحل یونان کشتی به کشتی می‌شوند.^{۸۸} چراکه این شرکت‌های نفتکش در صورتی که بخواهند به طور کامل سیاست سقف قیمت را اجرا کنند متضرر خواهند شد و از تجارت بزرگ و با سابقه خود محروم می‌شوند و شرکت‌های دیگری از جمله شرکت‌های نفتکش متعلق به امارات جای آنها را می‌گیرد. این موضوع نیز با گذر زمان هزینه اعمال تحریم را برای اروپا افزایش می‌دهد و اعمال تحریم را سخت‌تر می‌کند. اگر اروپا یا آمریکا نیز بخواهند برای مقابله با این اقدامات تحریم‌های بیشتری وضع کنند یا حتی خریداران نفت روسیه در هند، چین، ترکیه و... را با تحریم ثانویه روبه رو کنند، احتمالاً عرضه نفت در بازار محدود می‌شود و قیمت افزایش پیدا می‌کند. بنابراین این سیاست هم از این جهت که باعث می‌شود شرکت‌های بیمه، کشتیرانی و... غیرغربی به خدمات‌دهنده اصلی تجارت دریایی بزرگ‌ترین صادرکننده نفت در دنیا تبدیل شوند و هم از جهت اینکه به مرور هزینه اعمال آن بر شرکت‌های اروپایی به علت سود بالای تجارت نفت روسیه بالا می‌رود، خودمتناقض است و اثربخشی آن به مرور کاهش پیدا می‌کند. اعمال تحریم بیشتر یا ثانویه نیز خود باعث لطمه خوردن هدف اعمال سیاست سقف قیمت می‌شود.

از منظر چشم‌انداز آینده تحریم نیز، شکل‌گیری نظم تجاری مالی حول محور بزرگ‌ترین صادرکننده نفت در دنیا بدون توجه به تحریم‌های غرب، به مرور کارایی و اعتبار تحریم را با مشکل رو به رو می‌کند در یک سال گذشته و با اعمال تحریم بر روسیه، استفاده از یوآن در چرخه تجارت بین‌المللی افزایش یافته^{۸۹} و چنانکه کارشناسان بیان کردند، استفاده بیشتر از تحریم‌ها می‌تواند نظم جدید مالی را شکل دهد و محوریت آمریکا و دلار آن را کمتر کند.^{۹۰}

بنابراین سیاست سقف قیمت می‌تواند در حوزه بیمه و کشتیرانی نیز نظمی جدید خارج از مدار غرب شکل دهد که نقش تحریم‌ها را کم می‌کند.

۸۸. تعویض نفتکش برای نفت روسیه با شروع تحریم‌ها به رکورد بالایی رسید-۱۷ اسفند ۱۴۰۱ (۸ مارس ۲۰۲۳)

<https://www.spglobal.com/commodityinsights/en/market-insights/latest-news/oil/030823tanker-switching-for-russian-oil-hits-record-high-as-sanctions-kick-in#>

داده‌ها نشان می‌دهد که یونان به‌عنوان مرکز جدیدی برای صادرات نفت کوره کشتی به کشتی روسیه در حال ظهور است-۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۲ (۱۹ می ۲۰۲۳)

<https://www.reuters.com/business/energy/greece-emerging-new-hub-russian-ship-to-ship-fuel-oil-exports-data-shows19-05-2022/>

نبرد علیه کشتیرانی «ناوگان سایه» نفت روسیه اتحادیه اروپا را به آب‌های ناشناخته می‌برد-۱ خرداد ۱۴۰۲ (۲۲ می ۲۰۲۳)

<https://www.politico.eu/article/russia-shadow-fleet-eu-sanction-ukraine-war-oil/>

۸۹. تحریم‌های روسیه تجارت یوآن را تحریک می‌کند، نه پایان سلطه آمریکا-۲۹ فروردین ۱۴۰۲ (۱۸ آوریل ۲۰۲۳)

<https://www.omfif.org/04/2023/china-concludes-bilateral-trade-settlements-with-more-countries/>

۹۰. پیامدهای ناخواسته تحریم‌های اقتصادی-۱۱ خرداد ۱۴۰۲ (۱ جون ۲۰۲۳)

<https://www.lawfareblog.com/unintended-consequences-economic-sanctions>

نتیجه‌گیری

به نظر می‌رسد سیاست سقف قیمت بیش از آنکه به دنبال کاهش درآمدهای نفتی روسیه باشد به دنبال کنترل قیمت نفت و انرژی و عبور آسان‌تر غرب از بحران انرژی، به خصوص پس از اعمال تحریم نفتی اروپا علیه روسیه است. بنابراین ائتلاف تحریم غرب به رهبری آمریکا با علم به اینکه احتمالاً سقف تعیین شده برای نفت روسیه محقق نمی‌شود، اما با ذی‌نفع کردن خریداران، بیمه‌گران و دلانان نفتی و بهره‌گیری از حجم بالای صادرات نفت روسیه و نیاز احتمالی آن به خدمات کشتیرانی و بیمه‌ای کشورهای غربی در تلاش است تا حداقل قیمت نفت را کاهش دهد و بحران انرژی را تسکین دهد. در واقع غرب که سیاست کاهش وابستگی به روسیه را به طور جدی پیگیری می‌کند و با اعمال تحریم نفتی بخش مهمی از آن را شروع کرده است، در تلاش است با اجرای سیاست سقف قیمت، هزینه این کاهش وابستگی را کاهش دهد. البته این موضوع قطعاً عواقبی نیز برای کشورهای غربی و مشخصاً کشورهای اروپایی به همراه خواهد داشت. اروپایی‌ها بیش از همه کشورها از این سیاست متضرر خواهند شد، چراکه باید انرژی را با قیمت‌های جهانی تهیه کنند در حالی که رقبای آنها به خصوص در آسیا نفت روسیه را با تخفیف دریافت خواهند کرد. بسیاری از کشورهای اتحادیه اروپا نمی‌توانند کشتی و بیمه برای حمل و نقل نفت روسیه را به علت تحریم‌ها تامین کنند و از این ناحیه نیز متضرر خواهند شد.

در نهایت به نظر می‌رسد ایده اصلی سیاست سقف قیمت که توسط آمریکا مطرح شد و هدف آن کاهش وابستگی هرچه بیشتر اروپا به روسیه و کاهش هزینه این اقدام بود، اگرچه موفقیت‌هایی به دست آورده است و توانسته قیمت نفت را کنترل کند، اما با عدم استفاده روسیه از بیمه و نفتکش‌های عضو ائتلاف تحریم و همچنین شکل‌گیری بازاری بزرگ از تجارت و خدمات دریایی حول محور بزرگ‌ترین صادرکننده نفت یعنی روسیه خارج از نظام مرسوم بین‌المللی همراه بوده است. اتفاقی که در ادامه علاوه بر اینکه می‌تواند دست برتر را به کشورهای خارج از نظم متعارف بین‌المللی دهد و باعث افزایش قیمت نفت شود، می‌تواند باعث کم شدن اثرات تحریم و شکست ایده تحریم نیز شود. همچنین با افزایش تقاضا در سال ۲۰۲۳ پیش‌بینی‌ها از افزایش قیمت در ادامه سال حکایت دارند که می‌تواند مجدداً باعث افزایش قیمت انرژی، افزایش تورم و کاهش سطح زندگی در اروپا شود.

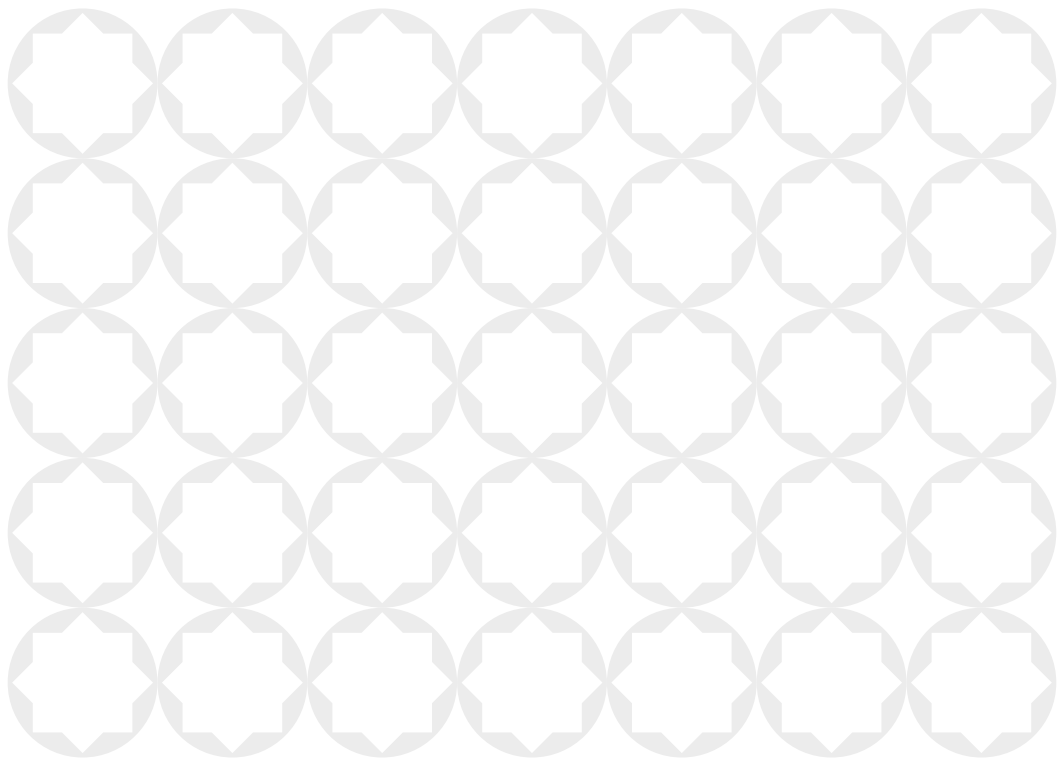
اجرای این سیاست در آینده نیز با دو مسیر روبه‌رو خواهد بود. اگر روسیه برخلاف میل کشورهای غربی جریان تزریق نفت خود به بازار را کاهش دهد یا در اثر شرایطی قیمت نفت باز هم افزایش داشته باشد و یا نتواند به ثبات قیمت انرژی در اروپا کمک کند، این سیاست تا حد زیادی در رسیدن به اهداف خود ناتوان خواهد بود. چراکه روند سالانه تورم انرژی اروپا که از ۳۴٫۹ درصد در نوامبر به ۲۵٫۵ درصد در دسامبر سال ۲۰۲۲ کاهش یافته بود^{۹۱}، می‌تواند دوباره روند افزایشی به خود بگیرد و زندگی اروپایی‌ها را تحت تاثیر قرار دهد. اما اجرای موفق این سیاست و کنترل شدن قیمت انرژی می‌تواند هم روند کاهش وابستگی اروپا به روسیه را تسریع کند هم انگیزه آنها برای تحریم بیشتر این کشور را افزایش دهد. چنانکه مرکز تحقیقات انرژی و هوای پاک (CREA) پیشنهاد می‌دهد، پس از اجرای موفق تحریم‌ها و سیاست سقف قیمت، غرب می‌تواند به سمت اقداماتی مانند کاهش سقف قیمت به ۳۰ دلار، ممنوعیت واردات LNG از روسیه و ممنوعیت واردات نفت و گاز از طریق خط لوله حرکت کند و درآمد روزانه روسیه از انرژی را از ۶۴۰ میلیون دلار پس از ۵ دسامبر به ۳۲۰ میلیون دلار کاهش دهد.^{۹۲} پیروز شدن هر یک از این دو مسیر علاوه بر روسیه به رویکرد کشورهایمانند چین نیز وابسته است. به نظر می‌رسد چنانکه اندیشکده والدیا روسیه بیان می‌کند، روسیه در بلندمدت مجبور خواهد شد وابستگی خود به دلار و شبکه نفتکش‌های غربی را کاهش دهد و باید از تحریم‌ها برای پیشبرد این ایده استفاده کند. بنابراین اگر این کشور بتواند در اجرای این اقدام کشورهای آسیایی از جمله چین، هند، ایران و... را همراه کند و از نظام فعلی مالی بین الملل فاصله بگیرد، می‌تواند غرب را با افزایش هزینه اعمال تحریم روبه‌رو کند و نظام تحریم‌ها را به چالش بکشد.

۹۱. نرخ تورم منطقه اروپا

<https://tradingeconomics.com/euro-area/inflation-cpi>

۹۲. ممنوعیت و سقف قیمت نفت اتحادیه اروپا ۱۶۰ میلیون یورو در روز برای روسیه هزینه دارد، اما اقدامات بیشتر می‌تواند تأثیر آن را چند برابر کند - ۲۱ دی ۱۴۰۱ (۱۱ ژانویه ۲۰۲۳)

https://energyandcleanair.org/wp-content/uploads/01/2023/CREA_EU-oil-ban-and-price-cap-are-costing-Russia-EUR-160mn-a-day-but-further-measures-can-multiply-the-impact.pdf

ISA CENTER
International & Strategic
Analysis Center